

Klauzulę wykonalności nadano

w dniu 06.05.2021 r. na pkt 2 i 4

na wniosek pełn. pozwanego M. Ł. /k. 1638/

adw. J. Ł..

Na zarządzenie Sędziego

z up. Kierownika Sekretariatu

Starszy Sekretarz Sądowy

Emilia Misztal

Sygn. akt I ACa 98/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Tomasz Sobieraj (spr.)
Sędziowie:	SA Artur Kowalewski SA Dariusz Rystał

Protokolant: Emilia Misztal

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2021 roku na rozprawie

sprawy z powództwa E. N. i K. P.

przeciwko M. Ł., (...) spółce akcyjnej w W. i Towarzystwu (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji powódek od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 lipca 2019 roku, sygn. akt I C 1249/15

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od powódki E. N. na rzecz pozwanego M. Ł. kwotę 4050 [czterech tysięcy pięćdziesięciu] złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;**
- 3. zasądza od powódki E. N. na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 2700 [dwóch tysięcy siedmiuset] złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;**

4. zasądza od powódki K. P. na rzecz pozwanego M. Ł. kwotę 2700 [dwóch tysięcy siedmiuset] złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

5. zasądza od powódki K. P. na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 2700 [dwóch tysięcy siedmiuset] złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Artur Kowalewski Tomasz Sobieraj Dariusz Rystał

Sygn. akt I ACa 98/20

UZASADNIENIE

Powódki E. N. i K. P. – działająca jako spadkobierczyni J. P. w pozwie przeciwko pozwanym M. Ł., (...) Spółce Akcyjnej w W. i Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. wniosły o: zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz każdej z powódek kwot: po 138.789,86 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2011 roku do dnia zapłaty, po 2.700 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 sierpnia 2014 roku, 8.489 złotych, przy czym kwota ta podlega zasądzeniu na rzecz powódek solidarnie z A. N., A. B., B. B. (1), ustalenie odpowiedzialności pozwanych w przyszłości oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódek kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódki wskazały, iż w dniu 8 sierpnia 1996 roku (...) spółka z o.o. w M. zawarła umowę kredytową z (...) Bankiem (...) S.A. Oddział w D. na zakup maszyn do zbioru i przygotowywania pasz niezbędnych przy hodowli bydła mlecznego. Kwota kredytu wynosiła 647.000 złotych i była zabezpieczona przewłaszczeniem maszyn oraz poręczeniami osobistymi A. N., E. N., A. B., B. B. (1), K. P., J. P. oraz (...) Spółdzielni (...) w S.. Następca prawnym (...) Banku (...) był Bank (...) Spółka Akcyjna w W., zaś (...) Spółdzielni (...)– (...) Spółdzielnia (...) w R., a następnie Spółdzielnia (...) w G.. Spółka (...) ogłosiła upadłość obejmującą likwidację majątku. Następnie z powództwa Banku (...) S.A. toczyło się postępowanie sądowe (V GC 180/00) przeciwko (...) Spółdzielni (...) w S., w którym bank domagał się od Spółdzielni jako poręczyciela kredytu zapłaty należnych mu kwot. W dniu 26 lutego 2001 roku Bank (...) S.A. z zawarł z (...) Spółdzielnią (...) w S. umowę mającą na celu rozłożenie na raty płatności wynikających z zadłużenia Spółdzielni z tytułu poręczeń kredytów udzielonych spółce (...) oraz S. S.. Raty były spłacane do 24 marca 2010 roku W 2011 roku następcą prawnym Spółdzielni – Spółdzielnia (...) w G. wystąpiła przeciwko współporęczycielom kredytu z pozwem o zapłatę kwot po 138 789,86 złotych wraz z odsetkami z tytułu zwrotu spełnionego na rzecz (...) S.A. świadczenia. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Łomży (sygn. akt I Nc 32/11) i w dniu 15 listopada 2011 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu. W związku z powyższym, w dniu 2 grudnia 2011 roku powódki zawarły z M. Ł. umowę na zastępstwo procesowe w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łomży, przy czym M. Ł. działał w imieniu własnym oraz w imieniu adwokat K. C. i adwokat Ż. F.. Tytułem wynagrodzenia za prowadzenie sprawy powodowie wpłacili gotówką łącznie kwotę 15.600 złotych, tj. na każdego z powodów przypadało po 2.600 złotych. W dniu 3 grudnia 2011 roku złożone zostały zarzuty od nakazu zapłaty wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów i wnioskiem o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie. W zarzutach zgłoszono m.in. zarzut odnowienia oraz przedawnienia roszczenia. Sąd Okręgowy w Łomży przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Szczecinie, a ten zwolnił pozwanych w tamtej sprawie od kosztów sądowych w części tj. od opłaty od zarzutów powyżej kwoty 100 złotych. Zarzuty zostały odrzucone z uwagi na nieopłacenie ich w terminie. Czynności tej miał dokonać pozwany M. Ł., a środki pieniężne miały pochodzić z przekazanej mu uprzednio kwoty 15.600 złotych. Dalsze działania pozwanego M. Ł. sprowadzające się do składania zażaleń oraz wniosków o przywrócenie terminu nie przyniosły spodziewanych efektów, a jedynie zwiększyły koszty zastępstwa procesowego zasądzone na rzecz Spółdzielni.

Po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty Spółdzielnia wystąpiła do komornika z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, które nadal jest prowadzone. Komornik dokonał zajęć m.in. wynagrodzeń za pracę i świadczeń rentowych. Ponadto pobiera opłatę egzekucyjną, która zwiększa wartość szkody, a która obecnie nie jest możliwa do określenia, stąd

wniosek o ustalenie odpowiedzialności pozwanych w przyszłości. Wobec fiaska podejmowanych działań procesowych pozwany M. Ł. wskazał powódkom na celowość wniesienia skargi o wznowienie postępowania, którą następnie złożył jako pełnomocnik oraz substytut pełnomocników pozostałych współporęczycieli. Skarga o wznowienie postępowania została odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku, a Sąd Apelacyjny w Białymstoku nie uwzględnił zażalenia pozwanych. Nadto postanowieniem z dnia 13 maja 2014 roku zasądził na rzecz Spółdzielni kwotę 3.600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego oraz 72 złotych tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności. Kwoty te również zwiększają wysokość szkody powódek. Pismem z dnia 1 sierpnia 2014 roku powódki wezwały pozwanego do zapłaty i wskazania numerów polis ubezpieczeniowych a także złożyły propozycję polubownego zakończenia sporu. Następnie zgłosiły roszczenie w zakładach ubezpieczeń pozwanego, jednakże odmówiono im wypłaty odszkodowania, powołując się na brak dowodów wskazujących na możliwość uzyskania przez powódki pozytywnego rozstrzygnięcia w sprawie.

Powódki wskazały, iż roszczenie regresowe wobec współdłużników solidarnych przysługujące Spółdzielni (...) w G. z tytułu spłaty kredytu ulegało przedawnieniu w terminie trzyletnim. Ponadto wskazały, że w zarzutach od nakazu zapłaty w sprawie I Nc 32/11 podniesiono zarzut wadliwego rozliczenia przez Bank (...) S.A. umowy kredytu, przez co kwota uiszczona przez Spółdzielnię i jej następców prawnych jest znacznie zawyżona. Zaświadczenia, jakimi posługiwała się Spółdzielnia i jej następcy prawni, nie uwzględniała bowiem wartości mienia przewłaszczonego na zabezpieczenie kredytu wyłączonego z masy upadłości i następnie sprzedanego przez bank. Z akt sprawy upadłościowej XII GUp 207/01 wynika zaś, że wartość maszyn i urządzeń rolniczych oraz stada jałówek była równa zaciągniętemu kredytowi, co oznacza że Spółdzielnia i jej następcy prawni, a tym samym również współporęczyciele, nie byli zobowiązani do spełnienia świadczenia w takim zakresie, w jakim wynika to z ugody zawartej przez Spółdzielnię z Bankiem (...) S.A.

Pozwany (...) spółka akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie od powódek na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych. Pozwany wskazał, iż postępowanie dotyczące likwidacji szkody zgłoszonej przez powódki w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokata M. Ł. przeprowadziło Towarzystwo (...) S.A. w W., które w koasekuracji z (...) S.A. ubezpieczało adwokata w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. W toku postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel ustalił, że pozwany M. Ł. złożył zarzuty od nakazu zapłaty, które zostały odrzucone z uwagi na ich nieopłacenie w terminie. Po przeanalizowaniu okoliczności sprawy (...) S.A. odmówiło przyjęcia odpowiedzialności za szkodę wskazując, iż odpowiedzialność pozwanych ubezpieczycieli ma charakter akcesoryjny w stosunku do odpowiedzialności ubezpieczonego, zaś mimo uchybienia przez adwokata terminowi do opłacenia zarzutów od nakazu zapłaty nie można ustalić, iż na skutek tego zaniechania adwokata doszło do wyrządzenia powodom szkody. Zdaniem pozwanego, z bardzo wysokim prawdopodobieństwem można uznać, iż nawet w przypadku terminowego uiszczenia opłaty od zarzutów przez adwokata M. Ł. sprawa zakończyłaby się przegraną powódek. Pozwany wskazał też, że powódki nie wykazały wysokości dochodzonego roszczenia w wysokości 149.979 złotych.

Pozwany Towarzystwo (...) spółka akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek solidarnie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, iż strona powodowa nie wskazała, na jakiej podstawie faktycznej domaga się zapłaty kwoty po 2700 złotych skoro w uzasadnieniu pozwu, jako kwotę wynagrodzenia uiszczonego przez powódki, wskazano 2600 złotych. Jednocześnie pozwany wskazał, iż wynagrodzenia adwokata nie może być częścią powstałej szkody, albowiem przepisy prawa wyraźnie rozróżniają szkodę od świadczenia strony umowy. Tylko w jednym przypadku możliwe jest żądanie zwrotu wypłaconego wynagrodzenia i dotyczy to sytuacji gdy umowa została wypowiedziana (art. 746 k.c.). Pozwany wskazał ponadto, iż wynagrodzenie zapłacone adwokatowi M. Ł. nie może być objęte ochroną ubezpieczeniową z uwagi na to, iż w odmiennym przypadku ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pełniłoby funkcję ubezpieczenia szkody własnej, co jest niedopuszczalne. Zdaniem pozwanego, powódki nie wyjaśniły też podstaw żądania kwoty 138.789,86 złotych. Nie można przyjąć, że nawet w przypadku skutecznego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w sprawie I Nc 32/11 doszłoby do

oddalenia tamtego powództwa w całości, skoro same powódki wskazują, że zarzut przedawnienia nie obejmował kwoty 57.139,64 złotych w odniesieniu do każdego z poręczycieli. Powódki nie wykazały również, że kwota kredytu nie została prawidłowo rozliczona, albowiem nie uwzględniała kwoty uzyskanej przez bank (...) S.A. ze sprzedaży mienia przewłaszczonego na zabezpieczenie tego kredytu. Odnosząc się do żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, pozwany wskazał, na brak wykazania interesu prawnego po stronie powódek. Dodatkowo pozwany wskazał, że pełną dokumentację umożliwiającą zajęcie stanowiska w kwestii zgłoszonych roszczeń uzyskał dopiero w dniu 27 lutego 2015 roku. Na zakończenie pozwany wskazał, iż brak jest podstaw do przyjęcia istnienia solidarności pomiędzy wszystkimi pozwanymi. Pomiedzy pozwanymi M. L. i zakładami ubezpieczeń zachodzi jedynie solidarność niewłaściwa (in solidum). Ponadto pomiędzy pozwanymi ubezpieczycielami również brak jest węzła solidarności. Zgodnie z umową generalną w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów z 21 grudnia 2011 roku oraz porozumieniem o koasekuracji z 23 kwietnia 2012 roku udział pozwanego ad 3 w ryzyku odszkodowawczym w związku z zarzucanymi adwokatowi M. L. uchybieniami wynosi 30 %.

Pozwany M. L. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powódki K. P. wskazując, iż nie wykazała ona że jest spadkobiercą J. P. oraz zakwestionował zasadność dochodzonych roszczeń, zarówno co do zasady, jak i wysokości. Wyjaśnił, że wobec roszczeń Spółdzielni (...) w G. przeciwko E. N. i J. P. jako zasadnicze zgłoszono w sprawie I Nc 32/11 zarzuty przedawnienia i odnowienia. Prawnomaterialnym źródłem roszczenia spółdzielni wobec tych osób były umowy poręczenia osobistego za zobowiązania kredytowe upadłej spółki (...) spółki z o.o. w M.. Swoje główne powództwo regresowe wobec współporęczycieli Spółdzielnia (...) w G. poprzedziła powództwem „częstkowym” o jedną z rat zapłaconych na rzecz banku. Sprawa ta toczyła się przed Sądem Rejonowym w Choszczynie (sygn. akt: I C 107/10), gdzie powodowie podnosili tożsame zarzuty, a wynik sprawy był dla nich niekorzystny. Zdaniem pozwanego orzeczeniem w tamtej sprawie przesądzona została zasada negatywna dla strony powodowej, co ma fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem zagadnienie prawne rozstrzygnięte w sprawie I C 107/10 nie mogło być odmiennie ocenione w sprawie o sygn. akt I Nc 32/11. Przy istnieniu niekorzystnego dla strony powodowej prejudykatu, opartego o tożsamy stan faktyczny i prawny, po merytorycznym rozpoznaniu sprawy zasadniczej, niemożliwym, zdaniem pozwanego, było rozstrzygnięcie inne niż utrzymujące nakaz zapłaty w mocy. Tym samym odrzucenie zarzutów strony powodowej nie pozostaje w związku ze szkodą, której wyrównania dochodzi w niniejszej sprawie.

W dalszej kolejności pozwany zaprzeczył, aby powódka ad.1 lub J. P. uiścili na rzecz jego kancelarii kwoty po 2.600 złotych. Nadto, brak jest podstaw dla obejmowania zakresem odszkodowania kosztów wygenerowanych w efekcie podjętych przez pozwanego działań zmierzających do przywrócenia terminów. Czynione to było za akceptacją strony powodowej. To samo dotyczy kosztów wywołanych skargą o wznowienie postępowania w sprawie I C 60/12. Pozwany wskazał również na brak podstaw do uwzględnienia roszczenia o ustalenie odpowiedzialności za szkody mogące ujawnić się w przyszłości. Argumentacja zgłoszona w uzasadnieniu pozwu, okoliczności i dowody tam przytaczane nie uzasadniają bowiem interesu prawnego strony powodowej w uwzględnieniu tego żądania. Ponadto zakres szkody strony powodowej implikowany jest wartością należności skutecznie wyegzekwowanych przez Spółdzielnię (...), natomiast strona powodowa skutecznie wyzbyła się posiadanego majątku (zwłaszcza nieruchomości) na rzecz osób najbliższych. Na zakończenie pozwany podniósł, że w okresie którego dotyczą wszystkie żądania pozwu objęte był ochroną ubezpieczeniową, wynikającą z posiadanej polisy ubezpieczeniowej, której podstawę stanowi umowa generalna w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów zawarta dnia 21 grudnia 2011 roku w W., której stronami jako koasekuranci są pozwani (...) S.A. i Towarzystwo (...) S.A. oraz Naczelna Rada Adwokacka.

Powódki w piśmie z dnia 25 kwietnia 2016 roku oraz na rozprawie w dniu 23 września 2016 roku cofnęły pozew w zakresie kwoty 100 złotych, przypadającej na każdą z powódek z dochodzonej kwoty 2.700 złotych. Ponadto wskazały, że kwota 8.489 złotych powinna być zasądzona na rzecz powódek solidarnie wraz z A. N., A. B. i B. B. (1), natomiast pozostałe kwoty wskazane w pozwie powinny być zasądzone osobno na każdej z powódek.

W piśmie z dnia 19 lipca 2017 roku powódki zmodyfikowały żądanie pozwu w ten sposób, że zamiast zasądzenia kwoty 8.489 złotych, wniosły o zasądzenie kwoty 10.889 złotych, z tym zastrzeżeniem, że zapłata tej kwoty na rzecz

któregokolwiek z powódek lub na rzecz A. N., B. B. (1) i A. B. pozostałych z obowiązku zapłaty. Jednocześnie wyjaśniły, że na dochodzoną kwotę składały się:

- 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikająca z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 roku (I ACa 445/13),
- 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zasądzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku (I C 637/13),
- 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa,
- 72 złotych tytułem kosztów postępowania klauzulowego zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (I ACz 190/14),
- 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikających z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (I ACz 190/14).

Ponadto powódki sprecyzowały, że roszczenie o ustalenie odpowiedzialności pozwanych na przyszłość dotyczy szkody za nieopłacenie w terminie zarzutów od nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Łomży (I Nc 32/11).

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. wniósł o oddalenie rozszerzonego powództwa, wskazując, że działania podejmowane przez pozwanego M. Ł. miały na celu przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty w związku z czym należy uznać, że były one konieczne dla zabezpieczenia interesów powódek, pomimo że okazały się nieskuteczne. Ponadto pozwany zanegował możliwość zasądzenia świadczenia in solidum wobec osób, które nie są stroną danego postępowania.

Pozwany M. Ł. wniósł o oddalenie rozszerzonego powództwa, podtrzymując dotychczasową argumentację. Dodatkowo wskazał, że część kosztów, których zwrotu domagają się powódki, powstała w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania, a każda z powódek godziła się na jego wszczęcie i udzieliła pozwanemu pełnomocnictwa, akceptując tym samym ryzyko niepowodzenia.

Powódki w piśmie z dnia 12 marca 2019 roku, sprostowanym następnie na rozprawie w dniu 13 marca 2019 roku, ponownie dokonały zmiany powództwa o zapłatę w ten sposób, że wniosły o:

1. zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz każdej z powódek kwot:

a) po 138.789,86 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty

b) po 2.600 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 1 sierpnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2) zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódek kwoty 10.889 złotych z tym zastrzeżeniem, że w razie zapłaty tej kwoty na rzecz A. N., A. B., B. B. (1) lub którejsz z powódek zwalnia do pozwanych z zapłaty wobec powódek

3) zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz każdej z powódek kwot po 66.117,21 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

Powódki wskazały, że modyfikacja roszczenia wynika z faktu, iż w pozwie domagały się zapłaty należności głównej wraz z odsetkami liczonymi od dnia wydania przez Sąd Okręgowy w Łomży nakazu zapłaty, natomiast odsetki od kwoty należności głównej przysługują powódkom od daty wezwania pozwanych do zapłaty, w tym przypadku od daty złożenia pozwu. Ponadto, powódki wniosły o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa w podwójnej wysokości. W uzasadnieniu tego wniosku powołały się na wartość przedmiotu sporu, długość

trwania postępowania, stopień skomplikowania sprawy, nakład pracy pełnomocnika, konieczność uzyskania dostępu do innych spraw.

Pismem z dnia 19 marca 2019 roku powódki ponownie zmodyfikowały powództwo domagając się:

- 1) zasądzenia od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz każdej z powódek kwoty po 41.636,96 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,
- 2) zasądzenia od pozwanych M. Ł. i (...) S.A. w W. na rzecz każdej z powódek kwoty po 97.152,90 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,
- 3) zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz każdej z powódek kwot po 2.600 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.
- 4) zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódek oraz A. N., A. B. i B. B. (1) solidarnie kwoty 10.889 złotych, z zastrzeżeniem że zapłata tej kwoty na rzecz którejkolwiek z wymienionych osób zwalnia pozwanych z obowiązku zapłaty na rzecz powódek,
- 5) zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz każdej z powódek kwot po 66.117,21 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

Powódki wskazały, że niniejsza modyfikacja roszczenia jest zasadna z uwagi na kwestię odpowiedzialności pozwanych zakładów ubezpieczeń za ryzyko odszkodowawcze, tj. 30% w przypadku pozwanego (...) S.A oraz 70% w przypadku (...) S.A.

Pozwani wnieśli o oddalenie zmodyfikowanego powództwa.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2019 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie:

- w punkcie pierwszym zasądził na rzecz powódki E. N.:

1) od pozwanych M. Ł. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 87367,31 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 59450,77 złotych od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł.
- od kwoty 27916,54 złotych od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 24 maja 2019 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W.,

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

2) od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 37443,14 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 25478,91 złotych od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł.

- od kwoty 11964,23 złotych od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 13 kwietnia 2019 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.,

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

- w punkcie drugim zasądził na rzecz powódki K. P.:

1) od pozwanych M. Ł. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 87367,31 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 59450,77 złotych od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł.
- od kwoty 27916,54 złotych od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 24 maja 2019 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W.,

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

2) od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 37443,14 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 25478,91 złotych od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł.
- od kwoty 11964,23 złotych od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 13 kwietnia 2019 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.,

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

- w punkcie trzecim umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwot po 100 złotych na rzecz każdej z powódek;

- w punkcie czwartym oddalił powództwo w pozostałej części;

- w punkcie piątym zniósł koszty procesu pomiędzy stronami;

- w punkcie szóstym nakazał ściągnąć od powódki E. N. z roszczenia zasądzonego w punkcie I. wyroku na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 4568,34 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,

- w punkcie siódmym nakazał ściągnąć od powódki K. P. z roszczenia zasądzonego w punkcie II. wyroku na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 4568,34 złotych (cztery tysiące pięćset sześćdziesiąt osiem złotych i trzydzieści cztery grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,

- w punkcie ósmym nakazał pobrać od każdego z pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwoty po 4205,77 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy powyższe rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 8 sierpnia 1996 roku pomiędzy (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną Oddział w D. a spółką (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w M., reprezentowaną przez prezesa zarządu A. N., zawarta została umowa kredytu, na mocy której bank udzielił spółce kredytu w wysokości 647000 złotych z przeznaczeniem na zakup maszyn do zbioru i przygotowania pasz niezbędnych przy hodowli bydła mlecznego, tj. wozu paszowego (...), prasy do słomy W. i siewkarni polowej. Zgodnie z umową (...) sp. z o.o. otrzymywała dopłaty do oprocentowania kredytu od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Kredytobiorca zobowiązał się dokonać spłaty kredytu w 9 ratach płatnych w okresie od 31 grudnia 1999 roku do 31 grudnia 2000 roku. W celu zabezpieczenia zwrotu kredytu przez (...)

sp. z o.o. w dniu 8 sierpnia 1996 roku solidarnego poręczenia udzielili: B. B. (1), A. B., E. N., A. N., K. P., J. P. i (...) Spółdzielnia (...) w S.. Poręczenia obejmowały zobowiązania kredytobiorcy istniejące w chwili udzielenia poręczenia, jak i mogące powstać w przyszłości z tytułu w/w kredytu na wypadek gdyby kredytobiorca nie wykonał tych zobowiązań w oznaczonym terminie. Ponadto na zabezpieczenie spłaty kredytu spółka (...) dokonała przewłaszczenia: maszyn rolniczych będących przedmiotem kredytu na wartość 808 762 złotych oraz jałówek w ilości 155 sztuk o wartości 134 850 złotych. W dniu 18 grudnia 1996 roku zawarty został aneks nr (...) do umowy kredytu z 8 sierpnia 1996 roku w którym: zmniejszono kwotę kredytu do kwoty 629 944,99 złotych, zmieniono wysokość poszczególnych rat. W związku z podpisaniem aneksu A. N., E. N., A. B., B. B. (1), J. P., K. P. i (...) Spółdzielnia (...) w S. udzielili solidarnego poręczenia również w zakresie zobowiązania wynikającego ze zmienionych warunków kredytowania. Udzielone poręczenia obejmowały zobowiązania kredytobiorcy istniejące w chwili udzielania poręczenia, jak i mogące powstać w przyszłości z tytułu umowy kredytu na wypadek gdyby kredytobiorca nie wykonał tych zobowiązań w oznaczonym terminie. Poręczyciele oświadczyli, że wykonają zobowiązanie z tytułu poręczenia niezwłocznie po zawiadomieniu ich przez (...) Bank (...) S.A. o opóźnieniu lub zwłoce w spłacie kredytu, przez zapłatę sumy zadłużenia niezwłocznie w sposób i terminach wskazanych przez bank.

W dniu 22 listopada 1999 roku Bank (...) S.A. w W. – będący następcą prawnym (...) Banku (...) S.A. – wniósł do Sądu Okręgowego w Zielonej Górze pozew przeciwko (...) Spółdzielni (...) w S. o zapłatę kwoty 849 772,41 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanej Spółdzielni na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 12 000 złotych. W uzasadnieniu bank wskazał, iż zawarł z (...) sp. z o.o. w M. umowę kredytu, którą poręczyła pozwana Spółdzielnia. Kredyt ten wobec braku spłat został wypowiedziany, a (...) sp. z o.o. wniosła o otwarcie postępowania układowego, który to układ został otworzony postanowieniem Sądu z dnia 28 czerwca 1999 roku W tym stanie rzeczy Bank wezwał Spółdzielnię jako poręczyciela do zapłaty kwot objętych poręczeniem. W odpowiedzi na pozew z dnia 28 stycznia 2000 roku (...) Spółdzielnia (...) w S. wniosła o oddalenie powództwa, a ponadto o zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto pismem z dnia 28 stycznia 2000 roku Spółdzielnia wniosła o zawiadomienie o toczącym się sporze (...) spółki z o.o. w M. oraz o wezwanie jej do wzięcia udziału w sprawie. W konsekwencji powyższego jako interwenient uboczny po stronie pozwanej zgłosiła się (...) spółka z o.o. Wyrokiem z dnia 29 września 2000 roku (sygn. akt: V GC 180/00) Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zasądził od (...) Spółdzielni (...) w S. na rzecz Banku (...) S.A. w W. kwotę 758 673,11 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 listopada 1999 roku oraz kosztami procesu w wysokości 49 430,55 złotych, w pozostałym zakresie postępowanie zostało umorzone. Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana Spółdzielnia, jednakże postanowieniem z dnia 21 marca 2001 roku została ona odrzucona.

W dniu 26 lutego 2001 roku Bank (...) S.A. w W. i (...) Spółdzielnia (...) w S. – będąca następcą prawnym (...) Spółdzielni (...) w S. – zawarli umowę dotyczącą spłaty zadłużenia z tytułu umów poręczenia za dług kredytowy:

1) (...) spółki z o.o. w M. w wysokości zasądzonej przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sprawie sygn. akt: V GC 180/00 w kwocie 758 673,11 złotych z odsetkami ustawowymi od 22 listopada 1999 roku w wysokości 223 548,75 złotych oraz kosztami procesu w wysokości 49 430,55 złotych, które na dzień podpisania umowy wynosiło łącznie 1 031 652,41 złotych, przy czym Bank oświadczył, że w kwocie tej zawierają się dopłaty Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w wysokości 228 935,99 złotych oraz odsetki ustawowe od tych dopłat w wysokości 209 081,69 złotych;

2) Gospodarstwa Rolnego (...) w wysokości 1 090 136,70 złotych.

Umowa została zawarta w celu rozłożenia powyższych płatności na raty i uniknięcia egzekucyjnego sposobu dochodzenia roszczeń. Strony uzgodniły, że zadłużenie (...) spółki z o.o. zostanie spłacone w równych miesięcznych ratach po 5000 złotych, z tym, że pierwsza rata w wysokości 40000 złotych miała zostać zapłacona do końca lutego 2001 roku, a kolejne raty płatne od maja 2001 roku w do ostatniego dnia każdego miesiąca z wyjątkiem raty przypadającej na grudzień, która miała być płatna do dnia 24 grudnia 2001 roku W § 5 umowy Bank zobowiązał się do zawieszania naliczania odsetek od dnia podpisania umowy. Zawieszenie dotyczyło wyłącznie odsetek od kapitału bankowego i nie obejmowało odsetek od dopłat. Jednocześnie Bank zobowiązał się do dokonania stosownych korekt

w przypadku pozytywnych dla Spółdzielni decyzji (...), albo otrzymania spłat z postępowania układowego spółki (...). Łączne zadłużenie Spółdzielni wobec Banku z tytułu dopłat wynosiło łącznie 405950,14 złotych a odsetki od tych dopłat wynosiły 354 456,84 złotych. Podjęcie naliczania odsetek było możliwe w przypadku gdy umowa straci moc albo gdy zadłużenie stanie się wymagalne.

W 2001 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie (sygn. akt: XIII U 207/01) ogłosił upadłość (...) spółki z o.o. w M. obejmująca likwidację majątku. W toku tego postępowania Bank (...) S.A. pismem z 6 marca 2002 roku złożył wniosek o wyłączenie z masy upadłości następujących ruchomości stanowiących własność banku:

- przewłaszczonej prasy wysokiego zgniotu (...) nr fabryczny (...) o wartości 230.000 złotych na podstawie umowy przewłaszczenia z 19 sierpnia 1996 roku stanowiącej zabezpieczenie umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku
- przewłaszczonego wozu paszowego (...) nr fabryczny (...) o wartości 66 808 złotych na podstawie umowy przewłaszczenia z 30 września 1996 roku - stanowiącego zabezpieczenie umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku
- przewłaszczonych jałówek hodowlanych w ilości 155 sztuk o wartość 134 850 złotych na podstawie umowy przewłaszczenia z 8 sierpnia 1996 roku stanowiących zabezpieczenie umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku
- przewłaszczonej siewczarni C. J. (...), nr fabryczny (...) rok prod. 1996, adaptera do zbioru kukurydzy 6 rzędowego, nr (...) o wartości 500 000 złotych na podstawie umowy przewłaszczenia z 21 sierpnia 1996 roku - stanowiących zabezpieczenie umowy kredytowej z dnia 8 sierpnia 1996 roku

Wnioskiem banku objęte były ponadto ruchomości przewłaszczone na zabezpieczenie innych umów kredytu zawartych przez bank z (...) sp. z o.o. tj. umów z dni: 5 lipca 1996 roku, 30 grudnia 1997 roku i 5 stycznia 1998 roku

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2002 roku (sygn. akt: XIII U 207/01) Sąd Rejonowy w Szczecinie wyłączył z masy upadłości wskazywane przez bank ruchomości. Bank (...) S.A. dokonał sprzedaży ruchomości przewłaszczonych na jego rzecz i wydanych przez syndyka za łączną sumę 997 642,17 złotych z czego kwotę 340 916,81 złotych zaliczył na poczet należności z umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku Pismem z dnia 23 kwietnia 2003 roku Bank (...) S.A. poinformował sędziego komisarza w sprawie XIII U 207/01, że w związku z dokonany rozliczeniem jego wierzytelność z tytułu kredytu inwestycyjnego z dnia 8 sierpnia 1996 roku obejmuje: kapitał w kwocie 364 908,24 złotych, dopłaty podlegające zwrotowi w kwocie 217 518,30 złotych, odsetki naliczone do dnia 2 stycznia 2002 roku w kwocie 105 781,02 złotych i odsetki ustawowe od dopłat w kwocie 122 579,05 złotych.

Umowa z 26 lutego 2001 roku dotycząca spłaty zadłużenia z tytułu poręczenia kredytu udzielonego (...) sp. z o.o., była realizowana przez (...) Spółdzielnię (...) w S., a następnie przez jej następców prawnych: Rolniczą Spółdzielnię (...) w R. a potem Spółdzielnię (...) w G.. Ostateczna spłata zadłużenia nastąpiła w dniu 24 marca 2010 roku Spłacona należność obejmowała 1043195,67 złotych z czego: 302908,91 złotych stanowiło kapitał, 160 144,18 złotych odsetki od kapitału, 228935,99 złotych zwrócone dopłaty, 301776,04 złotych odsetki od dopłat i 49430,55 złotych koszty procesu. W ramach spłaty Spółdzielnie dokonały na rzecz banku następujących płatności: 40 000 złotych w dniu 28.02.2001 roku – wpłata została zarachowana przez bank na poczet kosztów procesu, 5 000 złotych w dniu 30 maja 2001 roku – wpłata została zarachowana przez bank na poczet kosztów procesu, 4.430,55 złotych w dniu 29.06.2001 roku – wpłata została zarachowana przez bank na poczet kosztów procesu, 569,45 złotych w dniu 29.06.2001 roku, po 5 000 złotych w dniach: 30.07.2001 roku, 30.08.2001 roku, 28.09.2001 roku, 31.10.2001 roku, 29.11.2001 roku, 17.12.2001 roku, po 6 700 złotych w dniach: 28.01.2002 roku, 26.02.2002 roku, 28.03.2002 roku, 29.04.2002 roku, 27.05.2002 roku, 27.06.2002 roku, 30.07.2002 roku, 29.08.2002 roku, 30.09.2002 roku, 28.10.2002 roku, 28.11. 2002 roku, 30.12. 2002 roku, po 6 666,67 złotych w dniach: 31.01.2003 roku, 28.02.2003 roku, 31.03.2003 roku, 30.04.2003 roku, 30.05.2003 roku, po 8 333,33 złotych w dniach: 30.06.2003 roku, 31.07.2003 roku, 28.08.2003 roku, 30.09.2003 roku, po 6 666,67 złotych w dniach: 30.10.2003 roku, 28.11.2003 roku, 30.12.2003 roku, 30.01.2004 roku, 27.02.2004 roku, 31.03.2004 roku, 30.04.2004 roku, 31.05.2004 roku, po 8333,33 złotych w dniach: 30.06.2004 roku, 30.07.2004 roku, 1.09.2004 roku, 30.09.2004 roku, po 6666,67 złotych w dniach: 28.10.2004 roku, 29.11.2004 roku, 30.12.2004 roku, 28.01.2005 roku, 25.02.2005 roku, 30.03.2005 roku, 29.04.2005 roku, 30.05.2005 roku, po 8

333,33 złotych w dniach: 29.06.2005 roku, 29.07.2005 roku, 30.08.2005 roku, 30.09.2005 roku, po 6666,67 złotych w dniach: 28.10.2005 roku, 29.11.2005 roku, 29.12.2005 roku, 31.01.2006 roku, 28.02.2006 roku, 31.03.2006 roku, 28.04.2006 roku, 30.05.2006 roku, po 8333,33 złotych w dniach: 3.07.2006 roku, 31.07.2006 roku, 31.08.2006 roku, 29.09.2006 roku, po 6666,67 złotych w dniach: 31.10.2006 roku, 29.11.2006, 28.12.2006 roku, 30.01.2007 roku, 28.02.2007 roku, 30.03.2007 roku, 30.04.2007 roku, 30.05.2007 roku, po 8333,33 złotych w dniach: 28.06.2007 roku, 31.07.2007 roku, 30.08.2007 roku, 28.09.2007 roku, 30.10.2007 roku, 6666,67 złotych w dniu 3.12.2007 roku, 5000 złotych w dniu 31.12.2007 roku, po 6666,67 złotych w dniach: 30.01.2008 roku, 29.02.2008 roku, 28.03.2008 roku, 29.04.2008 roku, 30.05.2008 roku, po 8 333,33 złotych w dniach: 27.06.2008 roku, 30.07.2008 roku, 11 624, 34 złotych w dniu 29.08.2008 roku, 25 000 złotych w dniu 30.09.2008 roku, po 20 000 złotych w dniach: 30.10.2008 roku, 28.11.2008 roku, 31.12.2008 roku, 21.01.2009 roku, 27.02. 2009 roku, 30.03.2009 roku, 29.04.2009 roku, 29.05.2009 roku; po 25 000 złotych w dniach: 30.06.2009 roku, 30.07.2009 roku, 28.08.2009 roku, 30.09.2009 roku; po 20 000 złotych w dniach: 30.10.2009 roku, 30.11.2009 roku, 30.12.2009 roku, 29.01.2010 roku; po 21.837,38 złotych w dniu 3.02.2010 roku, 1000,51 złotych w dniu 24.03.2010 roku.

Spółdzielnia (...) w G. – następca prawny Rolniczej Spółdzielni (...) w R. – pozwem w postępowaniu nakazowym z dnia 29 stycznia 2010 roku wystąpiła do Sądu Rejonowego w Choszcznie przeciwko A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N., A. N. o zasądzenie od każdego z pozwanych kwoty po 952,38 złotych każdy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych powiększonych o opłatę od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu roszczenia Spółdzielnia wskazała, iż pozwani wraz z poprzednikiem prawnym powódki poręczyli kredyt zaciągnięty przez (...) spółkę z o.o., który to kredyt jest spłacany przez powódkę, a wcześniej był spłacany przez jej poprzedników. Ponadto Spółdzielnia wskazała, iż dochodzi jedynie zapłaty raty uiszczonej w dniu 30 stycznia 2007 roku w wysokości 6 666,67 złotych, która obciąża wszystkich współporęczycieli w częściach równych tj. po 952,38 złotych. Dla wykazania swoich roszczenia strona powodowa dołączyła zaświadczenie wystawione przez Bank (...) S.A. o dokonaniu spłaty części roszczeń. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt: I Nc 125/10. W dniu 16 kwietnia 2010 roku Sąd Rejonowy w Choszcznie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (sygn. akt: I Nc 125/10), w którym nakazał A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N., aby zapłacili na rzecz powódki kwoty po 952,38 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od 23 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty. Ponadto Sąd ten zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1 280 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. W stosunku do K. P. i J. P. nakaz zapłaty uprawomocnił się, zaś pozostali pozwani tj. A. B., B. B. (1), A. N. i E. N. reprezentowani przez adwokata M. Ł. złożyli (każdy z osobna) zarzuty od nakazu zapłaty o tożsamej treści, w których każdy z nich domagał się uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa co do jego osoby, a ponadto zasądzenia od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwani w tamtej sprawie podnosili, że roszczenia wobec nich są przedawnione, podobnie jak roszczenia wierzyciela w stosunku do spółki (...). Jednocześnie wskazywali, iż w sprawie zawisłej przed Sądem Okręgowym w Szczecinie dochodziło pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez Bank (...) S.A. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, którego materialno-prawną podstawą było udzielone przez nich poręczenie. Powództwo to zostało przez nich jednak z przyczyn pragmatycznych cofnięte, co pozwoliło bankowi uniknąć kosztów sądowych wymiarze przekraczającym 100 tysięcy złotych. Pozwani w tamtej sprawie wskazywali że dochodzone pozwem roszczenie uległo przedawnieniu w okresie 3 letnim, jako że jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dodatkowo pozwani podnieśli zarzut odnowienia zobowiązania z tytułu wcześniej udzielonego przez Spółdzielnię poręczenia, ich zdaniem nowacja pomiędzy Spółdzielnią a Bankiem zwolniła ich jako współdłużników solidarnych ze zobowiązania. Po rozważeniu argumentów stron wyrokiem z dnia 28 grudnia 2010 roku (sygn. akt: I C 107/10) Sąd Rejonowy w Choszcznie utrzymał nakaz zapłaty z dnia 16 kwietnia 2010 roku, sygn. akt: I Nc 125/10 w całości w mocy w stosunku do A. B., B. B. (1), A. N. i E. N.. Sąd nie podzielił argumentacji przedstawionej w zarzutach od nakazu zapłaty, przy czym wskazał, iż bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy jest okoliczność czy roszczenie Spółdzielni związane jest z prowadzeniem przez nią działalności gospodarczej i ulega trzyletniemu, czy też dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia, albowiem datą wniesienia pozwu był 29 stycznia 2010 roku, zaś trzyletni termin przedawnienia w stosunku do raty objętej pozwem upływałby 30 stycznia 2010 roku Z porównania dat wynika zatem, iż w sprawie nie upłynął ani trzyletni, ani dziesięcioletni termin przedawnienia. A. B., B. B. (1), A. N. i E. N. reprezentowani przez adwokata M. Ł. wnieśli apelację od powyższego wyroku wnosząc o jego zmianę

w całości przez uchylenie nakazu zapłaty w zakresie dotyczącym pozwanych A. B., B. B. (1), A. N. i E. N. i oddalenie powództwa wobec każdego z wymienionych pozwanych w całości przy jednoczesnym zasądzeniu od powódki na rzecz każdego z pozwanych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji według norm przepisanych. Ponadto wnieśli o zasądzenie od powódki na rzecz każdego z pozwanych kosztów procesu za postępowanie apelacyjne, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wyrokiem z dnia 16 lutego 2012 roku (sygn. akt: II Ca 1146/11) Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy oddalił apelację pozwanych i zasądził od każdego z apelujących po 90 złotych na rzecz Spółdzielni (...) w G. tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed sądem II instancji. Sąd Okręgowy w Szczecinie w całości podzielił argumentację zawartą w wyroku sądu pierwszej instancji. Pismem z dnia 23 maja 2012 roku K. P. i J. P. wnieśli do Sądu Rejonowego w Choszczynie wnioski o przywrócenie im terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 kwietnia 2010 roku, sygn. akt: I Nc 125/10. Powyższy wniosek został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego w Choszczynie z dnia 2 lipca 2012 roku, sygn. akt: I C 107/10, ponadto Sąd ten odrzucił zarzuty K. P. i J. P. od nakazu zapłaty jako spóźnione.

W dniu 31 października 2011 roku Spółdzielnia (...) w G. wystąpiła do Sądu Okręgowego w Łomży z pozwem w postępowaniu nakazowym przeciwko A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N., A. N., w którym domagała się od każdej z tych osób zasądzenia kwoty 138 789,86 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, powiększonych o opłatę od pełnomocnictwa. Spółdzielnia argumentowała, że jest następcą prawnym (...) Spółdzielni (...) w S. oraz Rolniczej Spółdzielni (...) w R., zaś pozwani wspólnie z poprzednikiem prawnym powódki poręczyli kredyt zaciągnięty przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w M., który został splecony przez Spółdzielnię, a wcześniej był splecony przez jej poprzedników w kwocie 1043195,16 złotych. Przy czym po odjęciu kosztów procesu kwota splecona przez powoda i jego poprzedników prawnych wyniosła 993765,12 złotych. Spółdzielnia wskazała, iż nie dochodzi zapłaty z tytułu dokonanej w dniu 30 stycznia 2007 roku wpłaty w wysokości 6 666,67 złotych (która była przedmiotem postępowania I C 107/10) i po pomniejszeniu o tę kwotę splecona należność wynosi 987 098,45 złotych. Pozwani jako współporęczyciele winni zwrócić Spółdzielni zapłaconą kwotę w częściach równych tj. po 141014,07 złotych, z tym że Spółdzielnia wedle własnego uznania ograniczyła powyższą kwotę do wysokości wskazanej w pozwie. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 15 listopada 2011 roku w sprawie I Nc 32/11 Sąd Okręgowy w Łomży nakazał pozwany: A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N., aby zapłacili Spółdzielni (...) w G. kwoty po 138 789,86 złotych każdy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2011 roku do dnia zapłaty, a także kwoty po 1 735 złotych każdy tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz solidarnie kwotę 3 617 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego – w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty albo w terminie tym wnieśli zarzuty. Nakaz zapłaty został doręczony E. N. i J. P. w dniu 24 listopada 2011 roku.

A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N. powierzyli prowadzenie sprawy z powództwa Spółdzielni (...) w G. adwokatowi M. Ł. Małżonkowie B. i N. znali pozwanego z wcześniejszych spraw w których ich reprezentował i mieli do niego zaufanie. Ponadto M. Łopatto we wcześniejszych latach świadczył pomoc prawną na rzecz spółki (...), w której A. B., J. P. i A. N. byli członkami zarządu. Po otrzymaniu odpisu nakazu zapłaty w sprawie I Nc 32/11 małżonkowie N. i małżonkowie P. skontaktowali się z adwokatem M. Ł. i umówili na spotkania, które odbyły się w różnych terminach. M. Ł. zgodził się na poprowadzenie tej sprawy, przy czym zaproponował, aby poręczyciele reprezentowali trzech adwokatów współpracujących w ramach kancelarii, tj. adw. M. Ł., adw. K. C. i adw. Ż. F.. Poręczyciele przystali na tę propozycję i uzgodnili z M. Ł., że na poczet prowadzenia sprawy każdy z nich wpłaci po 2600 złotych. Pozwany nie wyjaśniał klientom, w jaki sposób została skalkulowana ta kwota, lecz wskazywał, że jest to całość należności za prowadzenie sprawy. Jednocześnie informował klientów, że wraz z zarzutami od nakazu zapłaty zostanie złożony do sądu wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i zwrócił się do nich o wypełnienie druków oświadczeń o stanie rodzinnym, majątku i dochodach. Na kolejnych spotkaniach poręczyciele przekazali M. Ł. umówione wynagrodzenie i podpisane pełnomocnictwa, przy czym tylko J. P. i E. N. udzielili pełnomocnictwa procesowego adwokatowi M. Ł. a pozostali poręczyciele dwóm innym adwokatom wskazanym przez pozwanego. Jednocześnie adwokat K. C. i Ż. F. udzieliły pełnomocnictw substytucyjnych M. Ł.. Adwokat M. Ł. zredagował treść zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 15 listopada 2011 roku, które następnie zostały przekazane do podpisu

pozostałym pełnomocnikom i złożył je do sądu w terminie. Pozostałe pisma procesowe były podpisywane bezpośrednio przez adwokata M. Ł., który podejmował wszystkie dalsze czynności w sprawie jako pełnomocnik główny J. P. i E. N. oraz pełnomocnik substytucyjny pozostałych poręczycieli. Do M. Ł. trafiała również cała korespondencja w sprawie E. N. reprezentowana przez pełnomocnika – adwokata M. Ł. pismem wniesionym dnia 6 grudnia 2011 roku złożyła zarzuty do nakazu zapłaty wydanego w sprawie I Nc 32/11, w których wniosła o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty oraz oddalenie wobec niej powództwa w całości. Jednocześnie wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3617 złotych oraz o zwolnienie jej od obowiązku podnoszenia kosztów sądowych w sprawie. W zarzutach od nakazu zapłaty E. N. podniosła, iż powództwo Spółdzielni oparte jest o dokumenty, które nie świadczą o istnieniu zobowiązania. Owymi dokumentami urzędowymi, które stanowić mają źródło roszczeń Spółdzielni oraz podstawę żądania rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu nakazowym mają być m. in. zaświadczenia Banku (...) I Oddział w C. z dnia 20 października 2008 roku i 31 marca 2010 roku o spłatach dokonanych przez Spółdzielnię na rzecz Banku. Zdaniem skarżącej Spółdzielnia ukrywa rzeczywiste źródło swojego zobowiązania względem Banku, którym jest wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze wydany w dniu 29 marca 2000 roku w sprawie V GC 180/00, w której to sprawie nie uczestniczyli i nie byli zawiadomieni pozostali poręczyciele kredytu, co ewentualnie mogłoby przerwać bieg terminów przedawnienia roszczeń względem nich z tytułu udzielonych poręczeń. E. N. powołała się na treść ugody pozasądowej zawartej pomiędzy bankiem a poprzednikiem prawnym Spółdzielni z dnia 26 lutego 2001 roku, która modyfikowała zarówno zasądzony wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze zakres roszczeń, jak i terminy płatności. Przy zawieraniu umowy – mimo, iż miała ona charakter nowacji – nie uczestniczył żaden z pozostałych poręczycieli (pозwanych w sprawie I Nc 32/11). Fakt pominięcia wśród podstaw rozstrzygania zarówno przywoływanego wyżej wyroku, jak i umowy ugody z dnia 26 lutego 2001 roku – które to dokumenty przesądziły o powstaniu zupełnie nowego źródła zobowiązania – nie pozwala sądowni uwzględnić faktu, iż w odniesieniu do pierwotnego zobowiązania m.in. z tytułu udzielonych poręczeń – brak było podstaw do ich realizowania z uwagi na zaspokojenie się przez Bank co do całości roszczeń z umowy kredytu z ceny uzyskanej ze sprzedaży przewłaszczonego tytułem zabezpieczenia na rzecz Banku ruchomości w postaci maszyn rolniczych i stada jałówek, które to zabezpieczenia udzielone zostały jednocześnie z poręczeniami. Bank ściągając od Spółdzielni zasądzone od niej w wyroku z dnia 29 marca 2000 roku środki, uzyskał więc dwukrotne zaspokojenie swoich roszczeń. Ponadto E. N. w zarzutach od nakazu zapłaty podniosła zarzut przedawnienia i wskazała, że przedawnieniu uległy roszczenia wierzyciela wobec bezpośredniego dłużnika – (...) spółki z o.o. w M., jaki i roszczenia wobec poręczycieli. Fakt ten z kolei wyklucza możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń z tytułu regresu wobec pozostałych współporęczycieli. Na zakończenie E. N. podniosła zarzut odnowienia zobowiązania z tytułu wcześniej udzielonego przez poprzednika Spółdzielnię poręczenia. Spółdzielnia zawarła w dniu 26 lutego 2001 roku z Bankiem (...) S.A. odrębną umowę o spłatę długu określającą m.in. ratalne zasady spłaty zobowiązania. Fakt zawarcia przez odrębną umowę z wierzycielem określającej na nowo zasady spłaty poręczonych uprzednio zobowiązań zniweczył węzeł obligacyjny, jaki mógłby wynikać z ewentualnego regresu między współporęczycielami.

J. P. reprezentowany przez pełnomocnika – adwokata M. Ł. pismem wniesionym dnia 6 grudnia 2011 roku również złożył zarzuty do nakazu zapłaty, w których wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu oraz oddalenie powództwa w całości. Jednocześnie wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3 617 złotych oraz o zwolnienie od obowiązku podnoszenia kosztów sądowych w sprawie. Treść złożonych przez J. P. zarzutów była tożsama z treścią zarzutów złożonych w sprawie przez E. N. i pozostałych poręczycieli.

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2011 roku wydanym w sprawie I Nc 32/11 Sąd Okręgowy w Łomży uznał się za niewłaściwy i sprawę przekazał według właściwości do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, który prowadził ją pod sygn. akt: I C 60/12.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2012 roku referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie zwolnił pozwanych w sprawie I C 60/12, w tym E. N. i J. P. od kosztów sądowych w części tj. z opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty ponad kwotę 100 złotych. W pozostałym zakresie wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych zostały oddalone. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi J. P. i E. N. w dniu 2 marca 2012 roku W terminie do uiszczenia opłaty M. Ł. nie poinformował mandantów o konieczności uiszczenia opłaty od zarzutów w kwocie 100 złotych.

Informacji takiej nie otrzymali od swoich pełnomocników również pozostali poręczyiele. Po otrzymaniu odpisu postanowienia o częściowym zwolnieniu z kosztów sądowych M. Ł. przekazał swojej córce adwokat K. C. kwotę 600 złotych ze środków własnych w celu uiszczenia w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty bezpośrednio w kasie Sądu Okręgowego w Szczecinie. Adwokat K. C., która w tamtym czasie była w szóstym miesiącu ciąży miała udać się do sądu w dniu 9 marca 2012 roku, lecz tego dnia gorzej się poczuła i udała się na wizytę do lekarza prowadzącego ciążę od którego otrzymała zwolnienie lekarskie i zalecenie leżenia. O powyższym fakcie powiadomiła K. C. powiadomiła M. Ł., który chcąc zachować termin do uiszczenia opłaty jeszcze tego samego dnia sporządził skargę na postanowienie referendarza sądowego z 7 lutego 2012 roku, którą zamierzał złożyć w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 wysyłając ją listem poleconym za pośrednictwem poczty polskiej. Ostatecznie skarga na orzeczenie referendarza nie została złożona, natomiast wymagana część opłaty od zarzutów wniesionych przez poręczyiele została uiszczona przez M. Ł. na rachunek sądu w dniu 15 marca 2012 roku. Postanowieniem z dnia 20 marca 2012 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił zarzuty od nakazu zapłaty złożone przez pozwanych w sprawie I C 60/12 z uwagi na ich nieopłacenie w terminie. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi E. N. i J. P. – adwokatowi M. Ł. w dniu 29 marca 2012 roku Pismem z dnia 30 marca 2012 roku adwokat M. Ł. działający w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 wniósł w terminie zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 20 marca 2012 roku w przedmiocie odrzucenia zarzutów od nakazu zapłaty. W uzasadnieniu zażalenia wskazano, iż skarżone rozstrzygnięcie jest, co najmniej przedwczesne, albowiem nie zaistniały podstawy dla przyjęcia, iż wpis od zarzutów od nakazu zapłaty uiszczony został po terminie przewidzianym przepisem art. 112 § 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Pełnomocnik wskazał, iż z uwagi na niespodziewaną chorobę jednego z pełnomocników - K. C., która miała dokonać osobiście uiszczenia opłat od zarzutów w kasie sądowej, dla zachowania terminu tej czynności wywiezioną została skarga na postanowienie referendarza sądowego z dnia 7 lutego 2012 roku w przedmiocie częściowego zwolnienia od kosztów. Tym samym zdaniem pełnomocnika bieg terminu do uiszczenia wpisu – zgodnie z regulacją zawartą w przepisie art. 112 § 3 zd. 3 ustawy nie rozpoczął biegu. Faktu tego nie może zmieniać okoliczność, że opłaty zostały dokonane w dniu 15 marca 2012 roku – motywem dokonania tych opłat był błędnie oceniony zamiar i chęć przyspieszenia procedowania w sprawie. Wraz z zażaleniem adwokat M. Ł. złożył wniosek o zwolnienie pozwanych od kosztów sądowych w części – od opłaty od zażalenia. Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2012 roku referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie zwolnił E. N. i J. P. od kosztów sądowych w części tj. z opłaty od zażalenia z dnia 30 marca 2012 roku Pismem wniesionym dnia 20 kwietnia 2012 roku adwokat M. Ł. działający w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 wniósł o przywrócenie terminu na złożenie skargi na postanowienie referendarza sądowego z dnia 7 lutego 2012 roku W uzasadnieniu tego wniosku pełnomocnik wskazał, iż pierwotnie nie zamierzano kwestionować orzeczenia referendarza sądowego w przedmiocie częściowego zwolnienia od kosztów sądowych. Środki na uiszczenie opłat w łącznej wysokości 600 złotych przekazane zostały jednemu z pełnomocników – adw. K. C., jednakże gwałtowne pogorszenie się jej stanu zdrowia w związku z zaawansowaną ciążą uniemożliwiło dokonanie bezpośredniej wpłaty. O powyższym fakcie został poinformowany adw. M. Ł. (1), który nie mając możliwości uiszczenia tych kosztów, dla zachowania terminu, działając w imieniu wszystkich pozwanych, opracował w dniu 9 marca 2012 roku skargę na postanowienie referendarza sądowego i przygotował ją do wysłania. W przekonaniu pełnomocnika skarga została nadana w dniu jej opracowania w urzędzie pocztowym w C., w którym nadawał on również inną korespondencję. O tym, iż skarga na postanowienie referendarza nie dotarła do sądu pełnomocnik dowiedział się w dniu 17 kwietnia 2012 roku podczas badania akt sprawy Zaniepokojony powyższym faktem podjął działania wyjaśniające i ustalił, iż w rzeczywistości przygotowana do wysłania zakopertowana skarga znajduje się w skrytce jego samochodu. Podejmując próby znalezienia przyczyn zaistniałego stanu rzeczy pełnomocnik stwierdził, iż jedynym wytłumaczeniem tego był jego stan psychiczny wywołany zażyciem w dniu opracowywania skargi, tj. 9 marca 2012 roku leku (...). Krytycznego dnia z uwagi na nasilające się bóle kręgosłupa w okolicy lędźwiowej wywołujące stany bezsenności pełnomocnik korzystał z porady lekarza neurologa. W toku konsultacji zaordynowano mu – oprócz leków przeciwbólowych i przeciwzapalnych, z których korzystał wcześniej – specyfik o nazwie (...) o działaniu nasennym, nigdy wcześniej nie wykorzystywany. Lek ten mógł wywołać objawy niepożądane w postaci zaburzeń pamięci oraz nieadekwatnych zachowań, w tym o charakterze amnezyjnym. W opisywanych okolicznościach zdaniem pełnomocnika oczywistym było, iż wszyscy pozwani uchybili terminowi do wniesienia skargi bez swojej winy, co stanowi przesłankę przywrócenia terminu do dokonania uchybionej czynności. Wraz z wnioskiem adwokat

M. Ł. złożył skargę na postanowienie referendarza sądowego z dnia 7 lutego 2012 roku. Pismem z dnia 4 maja 2012 roku Spółdzielnia (...) w G. wniosła o oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na postanowienie referendarza sądowego o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowił przeprowadzić z urzędu dowód z opinii biegłego z zakresu badań komputerowych na okoliczność ustalenia, czy na dysku twardym komputera należącego do pełnomocnika pozwanych adwokata M. Ł. znajduje się zapis dokumentu w postaci skargi na postanowienia referendarza sądowego z dnia 9 marca 2012 roku i ewentualnie, w jakiej dacie ten dokument został wytworzony. W wydanej ekspertyzie nr (...) z dnia 10 sierpnia 2012 roku biegły sądowy stwierdził, iż w toku przeprowadzonych badań szczegółowych zawartości dowodowego dysku twardego komputera należącego do adwokata M. Ł. nie znaleziono na nim żadnego dokumentu tekstowego bądź jego fragmentu lub innego zapisu o treści podobnej jak w załączniku do postanowienia dowodowego. Jednakże z uwagi na to, iż nie można było całkowicie wykluczyć, że dokument podobnego rodzaju, mógłby być kiedyś opracowywany i zapisywany na nośniku zewnętrznym w rodzaju pamięci nieulotnej typu flash USB, biegły przeprowadził badanie również w tym zakresie. W komputerze adwokata M. Ł. znajdował się log systemowy, który potwierdził, że tego rodzaju moduł pamięci flash typu „pendrive” był do komputera podłączany. W logach plików dowiązania symbolicznego .lnk, znaleziono łącznie 14 zapisów potwierdzających podłączenie do dowodowego komputera, dodatkowego urządzenia o etykiecie (...) i montującego się jako napęd oznaczony literą F:. Wśród 14 logów .lnk, biegły nie odnalazł takich, które wskazywałyby na opracowywanie / otwieranie odpowiedniego pliku w formacie programu biurowego (np. .doc, .rtf, .txt, .pdf itp.) o treści mogącej mieć związek z prowadzonym postępowaniem. Postanowieniem z dnia 23 października 2012 roku, sygn. akt: I ACz 521/12 Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił zażalenie pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 20 marca 2012 roku w przedmiocie odrzucenia zarzutów od nakazu zapłaty a postanowieniem z dnia 15 listopada 2012 roku nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 15 listopada 2011 roku, sygn. akt I Nc 32/11 i przyznał kwotę 66 złotych tytułem zwrotu kosztów związanych z uzyskaniem klauzuli wykonalności. Wnioskiem z dnia 9 listopada 2012 roku Spółdzielnia (...) w G. wniosła o uzupełnienie postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 23 października 2012 roku, sygn. akt: I ACz 521/12 o rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Postanowieniem z dnia 20 listopada 2012 roku, sygn. akt: I ACz 521/12 Sąd Apelacyjny w Szczecinie uzupełnił swoje postanowienie z dnia 23 października 2012 roku, w ten sposób, iż dodał on drugi punkt postanowienia i zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki – Spółdzielni (...) w G. kwotę 3 600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Pismem wniesionym dnia 15 listopada 2012 roku adwokat M. Ł. działający w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty. Pismem z dnia 19 listopada 2012 roku Spółdzielnia (...) w G. wniosła o odrzucenie wniosku pozwanych o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty sądowej od zarzutów, jako niedopuszczalnego, bezprzedmiotowego i spóźnionego, ewentualnie o oddalenie tego wniosku. Dopiero pod koniec 2012 roku, E. N. i J. P. dowiedzieli się o tym, iż częściowe opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty nie zostały uiszczone przez pełnomocnika w terminie, czego konsekwencją było odrzucenie zarzutów od nakazu zapłaty. O fakcie tym dowiedzieli się wówczas, gdy komornik podjął czynności egzekucyjne na podstawie tytułu wykonawczego w postaci – nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 25 listopada 2011 roku. Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2013 roku (sygn. akt: I C 60/12) Sąd Okręgowy w Szczecinie: 1/ odrzucił wniosek A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na postanowienie referendarza sądowego Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 lutego 2012 roku, 2/ odrzucił skargę wymienionych pozwanych na postanowienie referendarza sądowego Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 lutego 2012 roku, 3/ odrzucił wniosek wymienionych pozwanych o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 15 listopada 2011 roku; 4/ zasądził od A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N. solidarnie na rzecz Spółdzielni (...) w G. kwotę 6 802,59 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego.

Pismem wniesionym dnia 10 stycznia 2013 roku adwokat M. Ł. działający w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I C 60/12 wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty. Wraz z pismem adwokat M. Ł. złożył w imieniu pozwanych zarzuty od nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 1 marca 2013 roku (sygn. akt: I C 60/12) Sąd Okręgowy w Szczecinie w pkt. 1 odrzucił wniosek pozwanych o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów

od nakazu zapłaty oraz w pkt 2 odrzucił zarzuty pozwanych od nakazu zapłaty. Na powyższe postanowienie w imieniu wszystkich pozwanych zażalenie złożył pełnomocnik – adwokat M. Ł.. Postanowieniem z dnia 28 maja 2013 roku (sygn. akt: I ACz 445/13) Sąd Apelacyjny w Szczecinie odrzucił zażalenie w zakresie dotyczącym pkt 1 postanowienia z dnia 1 marca 2013 roku oraz oddalił zażalenie w zakresie dotyczącym pkt 1 postanowienia z dnia 1 marca 2013 roku. Ponadto Sąd Apelacyjny w Szczecinie zasądził od pozwanych na rzecz powódki solidarnie kwotę 3 600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Dodatkowo adwokat M. Ł. działający w imieniu wszystkich pozwanych w sprawie I Nc 32/11 (I C 60/12) wniósł skargę o wznowienie postępowania o sygn. akt: I Nc 32/11 Sądu Okręgowego w Łomży. Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013 roku (sygn. akt: I C 637/13) Sąd Okręgowy w Łomży odrzucił przedmiotową skargę. Zażalenie na przedmiotowe postanowienie złożyli wszyscy skarżący. Postanowieniem z dnia 13 maja 2014 roku, sygn. akt: I ACz 190/14 Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił zażalenie w sprawie i zasądził od pozwanych na rzecz powódki 3 600 złotych tytułem kosztów procesu. W dniu 28 maja 2014 roku Sąd Apelacyjny nadał ww. postanowieniu klauzulę wykonalności w zakresie zasądzonych kosztów procesu. Ponadto postanowieniem z dnia 2 grudnia 2013 roku Sąd Apelacyjny w Białymstoku rozpoznał zażalenie Spółdzielni (...) w G. na postanowienie zawarte w nakazie zapłaty Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 15 listopada 2011 roku, sygn. akt I Nc 32/11 i zmienił zaskarżone postanowienie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego w ten sposób, że z tego tytułu zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 7 217 złotych i oddalił zażalenie w pozostałej części.

J. P. zmarł w dniu (...) roku. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona K. P., syn J. P., syn M. P. i córka A. S. – każdy w udziale 1/4 części.

Pismem z dnia 11 sierpnia 2014 roku pełnomocnik E. N. i spadkobierców J. P. skierował do pozwanego M. Ł. wezwanie do zapłaty w którym wskazał, że jego mandantom przysługuje odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania z tytułu umowy o zastępstwo procesowe w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Łomży pod sygn. akt: I Nc 32/11 oraz Sąd Okręgowy w Szczecinie pod sygn. akt: I C 60/12 i dalszych. W piśmie tym wskazał, że odszkodowanie to obejmuje: 1/ roszczenie zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 15 listopada 2011 roku przez Sąd Okręgowy w Łomży, 2/ 100 złotych tytułem opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty, 3/ 5200 złotych tytułem uiszczonego honorarium adwokackiego, 4/ 3 600 złotych tytułem drugiej części uiszczonego honorarium adwokackiego; 5/ tytułem zasądzonych od mandantów solidarnie kosztów procesu: nakazem zapłaty z 15 listopada 2011 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 15 listopada 2012 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 15 listopada 2012 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 4 stycznia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 kwietnia 2013 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 20 marca 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 kwietnia 2013 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2 grudnia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 lutego 2014 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 28 stycznia 2014 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 lutego 2014 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 czerwca 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 14 czerwca 2013 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z 19 grudnia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 28 maja 2014 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13 maja 2014 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, 6/ kosztów postępowania egzekucyjnego. Jednocześnie pełnomocnik wskazał, że jego mandanci oczekują propozycji odnośnie polubownego zakończenia sporu.

Pismem z dnia 20 września 2014 roku pełnomocnik powódek oraz pozostałych poręczycieli zgłosił szkodę w (...) S.A. w W. informując o zaistnieniu zdarzenia szkodowego za nienależyte wykonywanie zobowiązania z tytułu umowy o zastępstwo procesowe w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Łomży pod sygn. akt: I Nc 32/11, Sąd Okręgowy w Szczecinie pod sygn. akt: I C 60/12 i dalszych. W piśmie tym wskazano, że łącznie odszkodowanie aktualnie obejmuje: roszczenie zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 15 listopada 2011 roku przez Sąd Okręgowy w Łomży, 100 złotych tytułem opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty; 5200 złotych tytułem uiszczonego honorarium adwokackiego; 3600 złotych tytułem drugiej części uiszczonego honorarium adwokackiego; tytułem zasądzonych od mandantów solidarnie kosztów procesu:

nakazem zapłaty z 15 listopada 2011 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 15 listopada 2012 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 15 listopada 2012 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 4 stycznia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 kwietnia 2013 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 20 marca 2013 roku zaopatrzonym w klauzule wykonalności z dnia 3 kwietnia 2013 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2 grudnia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 lutego 2014 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 28 stycznia 2014 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 3 lutego 2014 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 czerwca 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 14 czerwca 2013 roku, postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z 19 grudnia 2013 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 28 maja 2014 roku, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13 maja 2014 roku zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, kosztów postępowania egzekucyjnego. Pełnomocnik powódek wezwał ubezpieczyciela do wszczęcia postępowania likwidacyjnego celem ustalenia odpowiedzialności cywilnej oraz wysokości odszkodowania. Pismo to wpłynęło do ubezpieczyciela w dniu 29 grudnia 2014 roku. W dniu 27 lutego 2015 roku w toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego adwokat M. Ł. przesłał na adres poczty elektronicznej pracownika ubezpieczyciela złożone w sprawie I Nc 107/10 Sądu Rejonowego w Choszcznie zarzuty od nakazu zapłaty oraz apelację. Pismem z dnia 27 lutego 2015 roku Towarzystwo (...) S.A. – następca prawny (...) S.A., odmówił E. N. i spadkobiercom J. P. wypłaty odszkodowania z uwagi na brak wykazania przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie M. Ł., a w tym samym akcesoryjnej odpowiedzialności (...) S.A. Zdaniem ubezpieczyciela brak było podstaw do przyjęcia, iż w sprawie wystąpiła przesłanka odpowiedzialności kontraktowej w postaci związku przyczynowo-skutkowego.

W latach 2011-2014 adwokat M. Ł. posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC adwokatów i ubezpieczenie dodatkowe. W 2011 roku ubezpieczycielem było (...) S.A. (nr polisy: (...) – suma ubezpieczenia 100 000 euro i (...) – suma 100 000 euro), zaś od 2012 roku do 2014 roku ubezpieczycielem byli, działający w ramach koasekuracji, (...) S.A. oraz (...) S.A. – a później jego następca prawny Towarzystwo (...) S.A. (nr polis: (...), (...), (...) – sumy ubezpieczenia po 100 000 euro oraz ubezpieczenia grupowe 250 000 euro). Zgodnie z umową generalną w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów z 21 grudnia 2011 roku zawartą pomiędzy (...) S.A. i (...) S.A. a Naczelną Radą Adwokacką w W. likwidację szkód z tytułu wszystkich ubezpieczeń objętych umową generalną (z wyłączeniem ubezpieczenia Asysty Prawnika, wszystkich ubezpieczeń mienia i ubezpieczeń (...)) prowadził (...) S.A. – a później jego następca prawny Towarzystwo (...) S.A. Ubezpieczeniem podstawowym objęta była odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone w następstwie jego działania lub zaniechania, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia, podczas wykonywania czynności adwokata. Ubezpieczyciele w umowie zobowiązali się w granicach sumy gwarancyjnej do wypłaty odszkodowania w granicach odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego. Zgodnie z porozumieniem o koasekuracji z dnia 23 kwietnia 2012 roku procentowy podział ryzyka w zakresie ubezpieczenia podstawowego i dodatkowego zawieranych w ramach Umowy grupowego obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów w 70 % ponosił (...) S.A. i w 30% (...) S.A. – a później jego następca prawny Towarzystwo (...) S.A.

Z wniosku wierzyciela – Spółdzielni (...) w G. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie M. K. wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1042/13 przeciwko E. N. i innym na podstawie tytułów wykonawczych: nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Łomży z 15 listopada 2011 roku sygn. akt INc 32/11, postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 15 listopada 2012 roku sygn. akt IACz 521/12, postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 4 stycznia 2013 roku sygn. akt IC 60/12, postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 20 marca 2013 roku sygn. akt IC 60/12, postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 28 maja 2013 roku sygn. akt I ACz 445/13, postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 czerwca 2013 roku IACz 445/13, postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2 grudnia 2013 roku IACz 1430/13, postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 28 stycznia 2014 roku sygn. akt IC60/12, postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży z 19 grudnia 2013 roku sygn. akt IC 637/13, postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży z 2 stycznia 2014 roku sygn. akt IC 637/13. Pismem z dnia 18 stycznia 2016 roku komornik zaświadczył, że zaległość E. N. w postępowaniu egzekucyjnym Km 1042/13 na rzecz wierzyciela wynosi na dzień 15 stycznia 2016 roku 178 397,17 zł z czego kwota 138 789,86 złotych stanowi należność

główną a kwota 39 607,31 złotych odsetki. Łącznie na dzień 15 stycznia 2016 roku komornik wyegzekwował od E. N. kwotę 43 225,33, z której na rzecz wierzyciela przekazano 39 386,50 złotych

W kwietniu 2017 roku E. N., A. N., B. B. (1) i K. P. złożyli do Sądu Okręgowego w Łomży kolejną skargę o wznowienie postępowania zakończonym wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie I Nc 32/11. Skarga została odrzucona postanowieniem z dnia 5 marca 2019 roku (sygn. akt I C 373/17).

Przed Sądem Okręgowym w Szczecinie toczyła się sprawa I C 1231/15 z powództwa B. B. (1) i A. N. przeciwko Ż. F., (...) Spółce Akcyjnej w W. i Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W., w której powodowie zgłosili roszczenie o zapłatę i ustalenie odpowiedzialności na przyszłość oparte na tożsamej podstawie faktycznej i prawnej jak w niniejszym postępowaniu. Wyrokiem z dnia 31 marca 2017 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu. Na skutek apelacji powodów od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 28 czerwca 2018 roku (I ACa 547/17) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) zasądził na rzecz powódki B. B. (1):

a) od pozwanych Ż. F. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 59 860,98 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

b) od pozwanych Ż. F. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 25 654,70 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

2) zasądził na rzecz powoda A. N.:

a) od pozwanych Ż. F. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 59 860,98 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

b) od pozwanych Ż. F. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 25 654,70 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

3) oddalił powództwa w pozostałym zakresie

4) zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania,

A ponadto oddalił apelacje w pozostałym zakresie i zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Przed Sądem Okręgowym w Szczecinie toczyła się również sprawa I C 1235/15 z powództwa W. B. i K. P. przeciwko K. C., (...) Spółce Akcyjnej w W. i Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W., w której powodowie zgłosili roszczenie o zapłatę i ustalenie odpowiedzialności na przyszłość oparte na tożsamej podstawie faktycznej i prawnej jak w niniejszym postępowaniu. Wyrokiem z dnia 15 marca 2017 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie:

I. zasądził od pozwanych K. C., (...) S.A. w W. i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda A. B. kwotę 83 715,68 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 31 października 2011 roku z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez któregokolwiek z pozwanych zwalnia pozostałych, a ponadto z ograniczeniem odpowiedzialności (...) S.A. w W. do 70% zasądzanego roszczenia oraz z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. do 30% zasądzanego roszczenia;

II. zasądził od pozwanych K. C., (...) S.A. w W. i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. P. kwotę 83 715,68 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 31 października 2011 roku z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez któregokolwiek z pozwanych zwalnia pozostałych, a ponadto z ograniczeniem odpowiedzialności (...) S.A. w W. do 70% zasądzanego roszczenia oraz z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. do 30% zasądzanego roszczenia,

III. oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

A nadto orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Na skutek apelacji powodów od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 26 czerwca 2018 roku (IACa 503/17) zmienił zaskarżony wyrok w pkt I., II. i III w ten sposób, że:

I. zasądził na rzecz powoda A. B.:

a) od pozwanych K. C. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 59 860,98 złotych z ustawowymi odsetkami w odniesieniu do pozwanej K. C. od dnia 28 kwietnia 2016 roku zaś w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. od dnia 18 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

b) od pozwanych K. C. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 25 654,70 złotych z ustawowymi odsetkami w odniesieniu do pozwanej K. C. od dnia 28 kwietnia 2016 roku zaś w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. od dnia 18 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego

II. zasądził na rzecz powódki K. P.:

a) od pozwanych K. C. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 59 860,98 złotych z ustawowymi odsetkami w odniesieniu do pozwanej K. C. od dnia 28 kwietnia 2016 roku zaś w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. od dnia 18 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

b) od pozwanych K. C. i Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 25 654,70 złotych z ustawowymi odsetkami w odniesieniu do pozwanej K. C. od dnia 28 kwietnia 2016 roku zaś w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. od dnia 18 stycznia 2016 roku z zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

III. oddalił powództwa w pozostałym zakresie.

Ponadto oddalił apelacje w pozostałym zakresie i zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, że powództwa okazały się częściowo uzasadnione. Sąd Okręgowy wskazał, że roszczenie skierowane przeciwko pozwanemu M. Ł. znajduje oparcie w przepisach art. 471 k.c., w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku prawo o adwokaturze, natomiast w odniesieniu do pozwanych zakładów ubezpieczeń podstawę prawną roszczeń stanowi art. 822 § 4 k.c. Jednocześnie wyjaśnił, że powódki wiązały swoje roszczenia z czynnościami wykonywanymi przez pozwanego M. Ł., wykonującego zawód adwokata w sprawie sądowej toczącej się z powództwa Spółdzielni (...) w G. toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łomży pod sygn. akt: I Nc 32/11, a następnie przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygn. akt: I C 60/12. Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje, że powódka E. N. oraz mąż pozwanej K. P. – J. P. udzielili pozwanemu M. Ł. pełnomocnictwa procesowego do reprezentowania ich we wskazanej powyżej sprawie i jednocześnie zawarli z pozwanym umowę zlecenia o jakiej mowa w art. 734 § 1 k.c. Po przytoczeniu brzmienia przepisu art. 734 § 1 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany zobowiązał się wobec powódki E. N. i J. P. do świadczenia pomocy prawnej polegającej na reprezentowaniu ich w postępowaniu sądowym w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12), natomiast zleceniodawcy zobowiązali się do zapłaty na rzecz pozwanego umówionego wynagrodzenia. Następnie pozwany M. Ł. zredagował i złożył w imieniu zleceniodawców do Sądu Okręgowego w Łomży zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 15 listopada 2011 roku wydanego w sprawie I Nc 32/11. Tym samym pomiędzy E. N. i J. P. a M. Ł. doszło do nawiązania stosunku zobowiązaniowego, tj. umowy zlecenia w zakresie reprezentacji strony w procesie, a tym samym pozwany świadczył na rzecz ww. osób pomoc prawną w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze. Powódki zarzucały, że pozwany w nienależyty sposób wywiązał się z przyjętego zobowiązania

albowiem zaniechał uiszczenia w terminie opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty w wysokości po 100 złotych, co skutkowało odrzuceniem zarzutów od nakazu zapłaty i w konsekwencji doprowadziło do uprawomocnienia się nakazu zapłaty wydanego przeciwko powódce ad 1 i mężowi powódki ad 2.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że do odpowiedzialności odszkodowawczej adwokata za nienależyte wykonanie zobowiązania wynikającego z łączącej go z mocodawcą umowy zlecenia obejmującej świadczenie pomocy prawnej zastosowanie mają ogóle zasady kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej, przewidziane w art. 471 - 472 k.c. i 355 § 2 k.c. Umowa zlecenia jest jednak umową starannego działania, a nie umową rezultatu, co oznacza, że adwokat prowadzący sprawę klienta ponosi odpowiedzialność nie za efekt swego działania, lecz za dołożenie należytej staranności przy reprezentowaniu klienta. Przypisanie adwokatowi odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy wymaga spełnienia przesłanek wymienionych w art. 471 k.c., tj. powstania szkody, niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a powstaniem szkody. Uzupełnieniem regulacji z art. 471 k.c. jest art. 472 k.c., zgodnie z którym, jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności. Sąd Okręgowy zważył także, że aby naruszenie obowiązków tzw. należytej staranności uruchamiało odpowiedzialność odszkodowawczą adwokata, musi być ono zawinione. Abstrakcyjna ocena niedbalstwa, w połączeniu z zawodowym charakterem działalności adwokata sprawia jednak, że sam fakt naruszenia przesądza z reguły o winie, co najmniej w postaci niedbalstwa.

Powołując się na przepis art. 355 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że należyta staranność dłużnika obejmuje staranność ogólnie wymaganą w stosunkach danego rodzaju. Chodzi zatem o pewien wzorzec zachowania dłużnika w zakresie jego zaangażowania i dbałości o wykonanie zobowiązania. Jest to pewne minimum, którego może oczekiwać wierzyciel. Zgodnie natomiast z art. 355 § 2 k.c. należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu jej zawodowego charakteru. Profesjonalizm dłużnika powinien przejawiać się w dwóch podstawowych cechach jego zachowania: postępowaniu zgodnym z regułami fachowej wiedzy oraz sumienności. Wzorzec należytej staranności musi nadto uwzględnić zwiększone oczekiwania co do zawodowych kwalifikacji dłużnika-specjalisty oraz jego wiedzy i praktycznych umiejętności skorzystania z niej (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 21 września 2005 roku, IV CK 100/05). Obok fachowych kwalifikacji, od przedsiębiorcy (profesjonalisty) wymaga się zwiększonego zaangażowania w podjęte działania. Uprawnione jest więc odwołanie się do ogólnego modelu należytej staranności także w profesjonalnym obrocie handlowym, jako wzorca starannego przedsiębiorcy. Wzorzec taki musi uwzględniać szczególną zdolność przewidywania, zapobiegliwość i rzetelność (sumiennosc) w sposobie działania profesjonalisty oraz duże wymagania w zakresie jego wiedzy i umiejętności praktycznych - fachowość (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21 stycznia 2016 roku, 1 ACa 662/15).

Uwzględniając powyższe rozważania teoretyczne, Sąd Okręgowy uznał, że zachowanie pozwanego M. Ł., polegające na nieuiszczeniu w terminie opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12), którego konsekwencją było odrzuceniem nieopłaconych zarzutów przez Sąd bez ich merytorycznego rozpoznania i uprawomocnienie się orzeczenia niekorzystnego dla powódki E. N. i J. P., stanowi przejaw niedopełnienia ciężących na pozwanym adwokacie obowiązków. Uchybienie to świadczy o zawinionym, nienależytym wykonaniu przez pozwanego M. Ł. zobowiązania wynikającego z umowy zlecenia. Za powyższym wnioskiem przemawia – zdaniem Sądu Okręgowego – zarówno sam fakt uchybienia terminowi do wniesienia opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, jak również fakt niepoinformowania mandantów przez pozwanego o konieczności uiszczenia opłat sądowych, co stanowi niewątpliwie naruszenie § 49 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (kodeksu Etyki Adwokackiej), zgodnie z którym adwokat jest zobowiązany czuwać na biegiem sprawy i informować klienta o jej postępach i wyniku.

Sąd Okręgowy zważył przy tym, że sam fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie kreuje samoistnie odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika. Konieczne jest bowiem wyrządzenie szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Przez szkodę w rozumieniu art. 471 k.c. należy rozumieć wszelki uszczerbek o charakterze majątkowym w dobrach prawnie chronionych, wyrządzony wbrew woli osoby uprawnionej. W myśl art. 361 § 2 k.c. szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (tzw. *damnum emergens*) albo na pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać,

gdyby szkody mu nie wyrządzono (tzw. *lucrum cessans*). Zdaniem Sądu Okręgowego, nie ulega wątpliwości, że w wyniku uprawomocnienia się nakazu zapłaty w sprawie IC 60/12 powódka E. N. oraz J. P. doznali uszczerbku majątkowego, albowiem wzrosły ich pasywa, gdyż każdy z nich zobowiązany był do zapłaty na rzecz Spółdzielni (...) w G. kwoty wynikającej z nakazu zapłaty tj. 138.789,86 złotych wraz z ustawowymi odsetkami a nadto obciążeni zostali oni kosztami postępowań zainicjowanych wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, postępowań zażaleniowych oraz postępowania ze skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że pełnomocnik nie może zatem ponosić odpowiedzialności odszkodowawczej w każdej sytuacji, w której negatywnie zostały ocenione podjęte przez niego decyzje (tak: wyroki Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 roku II CSK 219/12; z 2 grudnia 2004 roku, V CK 297/04). Oznacza to, że sam fakt wadliwego (np. spóźnionego, obarczonego brakami formalnymi czy jak w tym przypadku nieopłaconego) wniesienia lub sporządzenia środka zaskarżenia przez profesjonalnego pełnomocnika i spowodowane tym jego odrzucenie, nie stwarza jeszcze samoistnie podstawy do odszkodowawczej odpowiedzialności tego pełnomocnika. Nawet bowiem poprawne sporządzenie i wniesienie środka zaskarżenia nie gwarantuje rozpoznania go na korzyść skarżącego. Dla ustalenia odpowiedzialności pozwanego M. Ł. i w konsekwencji odpowiedzialności pozwanych zakładów ubezpieczeń konieczne było ustalenie, że w razie uiszczenia w terminie zarzutów od nakazu zapłaty wynik postępowania w sprawie I C 60/12 byłby korzystny dla pozwanych w tamtej sprawie poręczycieli.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w sprawie I C 60/12 Spółdzielnia (...) w G. opierała swoje roszczenia na art. 376 § 1 k.c. i domagała się zasądzenia od współporęczycieli zwrotu przypadającej na nich równych części świadczenia pełnionego przez Spółdzielnię na rzecz wierzyciela Banku (...) S.A. w W.. Między stronami bezsporne było, iż poprzednik prawny Spółdzielni tj. (...) Spółdzielnia (...) w S. oraz A. B., B. B. (1), J. P., K. P., A. N. i E. N. udzielili w dniu 8 sierpnia 1996 roku i 18 grudnia 1996 roku poręczenia za zobowiązania spółki (...) spółki z o.o. w M., wynikające z umowy kredytu z dnia 8 sierpnia 1996 roku zawartej pomiędzy tą spółką a (...) Bankiem (...) S.A. Oddział w D.. Z zaświadczenia banku i zestawienia spłat, spłaty zadłużenia spółki (...) z tytułu kredytu dokonał jeden z poręczycieli, tj. Spółdzielnia (...) w G. i jej poprzednicy prawni. Spółdzielnia uiszczała na rzecz banku łącznie kwotę 1.043.195,63 złotych, z czego: 302.908,91 złotych stanowiło kapitał, 160.144,18 złotych odsetki od kapitału, 228.935,99 złotych zwrócone dopłaty, 301.776,04 złotych odsetki od dopłat i 49.430,55 złotych koszty procesu.

Powołując treść art. 876 § 1, art. 881 oraz 376 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że w sytuacji, gdy dłużnik główny – (...) spółka z o.o. w M. nie spłacała swojego długu wynikającego umowy kredytu, współodpowiedzialni za ten dług stali się solidarnie wszyscy poręczyciele. Istotą zobowiązań solidarnych jest bowiem to, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Jeżeli zaś jeden z dłużników solidarnych spełni świadczenia, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakiej części może on żądać zwrotu od współdłużników spełnionego przez siebie świadczenia. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił może żądać zwrotu w częściach równych. Dla powstania roszczenia regresowego między dłużnikami solidarnymi nie ma znaczenia, czy jeden z dłużników solidarnych wykonał zobowiązanie dobrowolnie, na podstawie orzeczenia sądowego, czy nawet ugody zawartej z wierzycielem. W ocenie Sądu Okręgowego, skoro Spółdzielnia zapłaciła zobowiązanie wynikłe z umowy kredytu, którą wspólnie z innymi osobami (w tym E. N. i J. P.) poręczała, to pozostali poręczyciele zobowiązani byli wobec niej do zwrotu obciążającej ich części długu (roszczenie regresowe).

Sąd Okręgowy zaznaczył, że pozwani w sprawie I C 60/12 poręczyciele bronili się przed roszczeniem regresowym zarzutem przedawnienia i zarzut ten uznać należy za częściowo zasadny. Roszczenie regresowe ma charakter samodzielny i ulega przedawnieniu według własnych reguł, niezależnie od przedawnienia roszczeń pierwotnego wierzyciela względem dłużników solidarnych. Powyższe oznacza, że dłużnikowi, który świadczył na rzecz wierzyciela, przysługuje regres w stosunku do współdłużników nawet wówczas, gdy w chwili spełnienia przez niego świadczenia pozostali dłużnicy mogli podnieść wobec wierzyciela zarzut przedawnienia. Reguła ta doznaje ograniczenia jedynie w sytuacji, gdy dłużnik spełni świadczenie przedawnione albo zrzekł się korzystania z zarzutu przedawnienia, co nie miało miejsca w rozpoznawanej sprawie. W chwili spełnienia przez Spółdzielnię (...) w G. (a wcześniej jej

poprzedników prawnych) świadczenia na rzecz Banku – jako wierzyciela – roszczenie to nie było przedawnione. Jeżeli natomiast chodzi o roszczenie regresowe Spółdzielni to przedawnia się ono z upływem lat trzech, albowiem jest to roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. O związku roszczenia z prowadzeniem przez stronę działalności gospodarczej powinny decydować okoliczności istniejące w chwili powstania roszczenia (tak: Sąd Najwyższy w uchwale z 7 lipca 2003 roku, III CZP 43/03). Bez znaczenia dla tej kwalifikacji pozostaje, czy roszczenie powstało w relacji obustronnie profesjonalnej, czy też profesjonalista (przedsiębiorca) występuje tylko po jednej stronie stosunku prawnego (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2001 roku, III CKN 28/01, wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2003 roku, II CK 113/02). Roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej mogą przy tym wynikać z różnych zdarzeń prawnych, które nie muszą być związane ze stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy. Choć za związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uznaje się, przede wszystkim, czynności podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, to nic wyklucza się uznania za takie, w konkretnych okolicznościach, również czynności podejmowanych w celu realizacji zadań mieszczących się w przedmiocie tej działalności w sposób bezpośredni lub pośredni, pod warunkiem, że pomiędzy przedmiotem działalności a tymi czynnościami zachodzi normalny i funkcjonalny związek (tak uchwała Sądu Najwyższego z 22 lipca 2005 roku, III CZP 45/05, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007 roku, IV CSK 356/06, uchwała Sądu Najwyższego z 25 listopada 2011 roku, III CZP 67/11).

W ocenie Sądu Okręgowego, udzielenie przez poprzednika prawnego Spółdzielni (...) w G. poręczenia umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku, zmienionej aneksem nr (...), związane było z prowadzoną przez (...) Spółdzielnię (...) w S. działalnością gospodarczą. Niewątpliwie Spółdzielnia ta zajmowała się przetwórstwem mleka, natomiast z załączonej do akt sprawy umowy kredytu z 8 sierpnia 1996 roku wynika, że kredyt zaciągnięty przez (...) sp. z o.o. był przeznaczony na zakup maszyn do zbioru i przygotowywania pasz niezbędnych przy hodowli bydła mlecznego, tj. na zakup wozu paszowego (...), prasy do słomy (...) i siewkami polowej. Tym samym, udzielenie poręczenia umowy kredytu przez Spółdzielnię umożliwiło kredytobiorcy zaciągnięcie zobowiązania mającego na celu rozwój działalności w zakresie hodowli bydła mlecznego, a w konsekwencji produkcji mleka. Udzielenie przez Spółdzielnię poręczenia umożliwiło w sposób pośredni pozyskanie dostawcy surowca niezbędnego do prowadzonej przez Spółdzielnię działalności produkcyjnej, a zatem pozostawało w związku funkcjonalnym z działalnością gospodarczą Spółdzielni.

Uwzględniając trzyletni termin przedawnienia Sąd Okręgowy uznał, że nie całe roszczenie dochodzone w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12) uległo przedawnieniu. Termin ten należy liczyć odrębnie dla każdego z roszczeń regresowych mając na względzie że Spółdzielnia spłacała zobowiązania wobec wierzyciela pierwotnego w ratach. Roszczenie regresowe powstaje już z chwilą choćby częściowego zaspokojenia wierzyciela przez jednego z dłużników solidarnych w zakresie przekraczającym jego „udział”. Jednocześnie jest to roszczenie bezterminowe i stosownie do art. 455 k.c. wymaga wezwania dłużnika do zapłaty przy czym zgodnie z art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. początek biegu przedawnienia wyznacza w takim wypadku moment, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność, od której zależy wymagalność roszczenia, w najwcześniejszym możliwym terminie. Bez znaczenia pozostaje natomiast, czy czynność taką faktycznie podjął. Zatem o początku biegu przedawnienia przesądza moment, w którym uprawniony mógł wystosować do dłużników wezwanie do zapłaty. Tym samym, o rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia nie decyduje uprawniony do świadczenia, co byłoby sprzeczne z celem tej instytucji, a pozostaje to niezależne od tego, czy i kiedy roszczenie stało się wymagalne.

Mając na uwadze, że pozew w sprawie I Nc 32/11 został złożony w dniu 31 października 2011 roku, Sąd Okręgowy przyjął, że przedawnieniu uległy roszczenia regresowe Spółdzielni o zapłatę kwot uiszczonych przez nią przed 30 października 2008 roku z wyłączeniem raty z 30 stycznia 2007 roku, co do której toczyło się odrębne postępowanie przed Sądem Rejonowym w Choszczynie (sygn. akt I C 1047/10). Tym samym, przedawnieniu uległy roszczenia regresowe Spółdzielni co do zwrotu należności uiszczonych na rzecz Banku w okresie od 30 maja 2003 roku do 30 października 2008 roku (z wyłączeniem raty z 30 stycznia 2007 roku), tj. w łącznej kwocie 502 294,08 złotych, co w przeliczeniu na każdego z sześciu współporęczycieli daje kwotę 83 715,68 złotych. W tym zakresie zarzut przedawnienia podniesiony w zarzutach od nakazu zapłaty w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12) odniósłby skutek, powodując uchylenie nakazu zapłaty w odniesieniu do każdego z pozwanych w tamtej sprawie co do kwoty 83 717,68

złotych, a następnie oddalenie powództwa w tejże części. Pozostałe roszczenia regresowe, tj. o zapłatę sumy 342 837,89 złotych (tj. po 57139,64 złotych na każdego współporęczyciela) nie uległy – zdaniem Sądu Okręgowego – przedawnieniu a zarzut przedawnienia w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12) w tej części nie doprowadziłby do oddalenia powództwa przeciwko E. N. i J. P..

W ocenie Sądu Okręgowego, na uwzględnienie nie zasługiwał podnoszony przez powódki zarzut odnowienia zobowiązania między wierzycielem – Bankiem a Spółdzielnią. Jak wyjaśnił Sąd I instancji, odnowienie jak umową zawartą pomiędzy wierzycielem i dłużnikiem, w której dłużnik, w celu umorzenia zobowiązania, zobowiązuje się spełnić inne świadczenie (nowa istotna treść) albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej (nowa podstawa prawna). Zawarcie tej umowy wymaga jednak wyrażenia przez strony zgodnego zamiaru umorzenia dotychczasowego zobowiązania i ustanowienia nowego zobowiązania (animus novandi). Zamiar ten powinien wynikać z wyraźnego oświadczenia stron lub w sposób niewątpliwy z okoliczności sprawy, natomiast w wypadku wątpliwości należy przyjąć, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia. Nie można uznać za odnowienie zmniejszenia lub zwiększenia świadczeń wynikających z tego samego zobowiązania i z tej samej podstawy prawnej, ponieważ nie powodują one umorzenia dawnego zobowiązania i zaciągnięcia nowego (tak: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 20 sierpnia 2009 roku, II CSK 97/09). Cechą nowacji jest zobowiązanie się dłużnika – za zgodą wierzyciela – do spełnienia innego świadczenia, a także to, że dotychczasowe zobowiązanie wygasa. Zamiar nowacji może być również dorozumiany, lecz wyraźnie musi wskazywać na wolę nowego i zupełnie odmiennego sposobu spełnienia świadczenia. Animus novandi może ewentualnie wynikać z samego faktu zmiany umowy, bez potrzeby wyraźnej deklaracji umorzenia jako celu nowej umowy, jednakże taka możliwość istnieje tylko wówczas, gdy zmiana treści umowy dotyczy przedmiotowo istotnych jej postanowień, czyli sięga tak daleko, że zmieniają się jej essentialia negotii (tak: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 18 czerwca 2009 roku, sygn. akt II CSK 37/09).

W ocenie Sądu Okręgowego, wskazane powyżej okoliczności nie miały miejsca w sprawie I Nc 32/11 (I C60/12). Spółdzielnia, jako dłużnik solidarny, odpowiadała wobec Banku (...) S.A. z tytułu poręczenia umowy kredytowej z 8 sierpnia 1996 roku Kwota wynikająca z tego zobowiązania została zasądzona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 29 września 2000 roku (sygn. akt V GC 180/00) na rzecz Banku (...) S.A. od poprzednika prawnego Spółdzielni (...) w G. – (...) Spółdzielni (...) w S.. Następnie, w celu zaspokojenia wierzytelności wynikającej z tego tytułu egzekucyjnego Spółdzielnia zawarła z Bankiem umowę, której przedmiotem było rozłożenie zasądzonej należności na raty. Jednakże podstawa prawna – źródło zobowiązania – nie uległa zmianie. Nadto zawarcie przedmiotowego porozumienia było korzystne z punktu widzenia wszystkich poręczycieli, gdyż na jego podstawie Bank zobowiązał się do zaniechania naliczaniu dalszych odsetek ustawowych od kwoty należności głównej, w związku z czym ograniczeniu uległo również roszczenie regresowe Spółdzielni wobec pozostałych poręczycieli. Nie zostało też wykazane, aby zamiarem stron porozumienia z 26 lutego 2001 roku było umorzenie dotychczasowego zobowiązania i powstanie nowego.

Sąd Okręgowy uznał również, że do uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia w całości powództwa w sprawie I C 60/12 nie mógł doprowadzić również podniesiony przez poręczycieli zarzut zaspokojenia się wierzyciela pierwotnego (Banku (...) S.A.) z mienia przewłaszczonego na zabezpieczenie spłaty kredytu, a wyłączonego z masy upadłości dłużnika głównego – (...) spółki z o.o. w M.. Powódki wskazały, że wartość maszyn i urządzeń rolniczych oraz stada jałówek była równa zaciągniętemu kredytowi, jednak jak wynika z informacji banku wszystkie wyłączone z masy upadłości ruchomości zostały sprzedane za łączną sumę 997.642,17 złotych, przy czym dotyczyło to również tych ruchomości, które zabezpieczały spłatę innych zobowiązań spółki (...), aniżeli zobowiązanie z umowy kredytu z dnia 8 sierpnia 1996 roku Na poczet należności z tej ostatniej umowy bank zaliczył jedynie kwotę 340 916,81 złotych. W związku z dokonanym rozliczeniem wierzytelność banku wierzytelność z tytułu kredytu inwestycyjnego z dnia 8 sierpnia 1996 roku obejmowała: kapitał w kwocie 364 908,24 złotych, dopłaty podlegające zwrotowi w kwocie 217 518,30 złotych, odsetki naliczone do dnia 2 stycznia 2002 roku w kwocie 105 781,02 złotych i odsetki ustawowe od dopłat w kwocie 122 579,05 złotych. Z zestawienia znajdującego się na k. 29-31 wynika natomiast, że przypadające do spłaty przez Spółdzielnię należność z tytułu kapitału była niższa i wynosiła 302 908,91 złotych. Wyższe były należności z tytułu

odsetek od kapitału, dopłat podlegających zwrotowi i odsetek od dopłat, przy czym – jak wskazał Sąd Okręgowy – należy mieć na uwadze, że informacja z Banku dotyczyła stanu zadłużenia na dzień 23 kwietnia 2003 roku i nie uwzględniała naliczanych po tej dacie odsetek od dopłat.

Zdaniem Sądu Okręgowego, pomimo iż w sprawie I C 60/12 poręczyciele w zarzutach od nakazu zapłaty podnieśli zarzut zaspokojenia roszczeń wierzyciela - Banku (...) S.A. ze sprzedaży przewłaszczonej na rzecz Banku ruchomości, to jednak nie wskazywali konkretnych kwot, jakie Bank miałby uzyskać ze sprzedaży rzeczy wyłączonych z masy upadłości a jako dowód powołali pisemną informację Banku o wysokości uzyskanych z przewłaszczenia środków i złożyli wnioski o wydobywanie z Banku tej informacji. Tożsamy wniosek powódki złożyły w niniejszej sprawie jednakże Bank odmówił udzielenia tej informacji powołując się na tajemnicę bankową. Powyższe pozwala wnioskować, że również w sprawie I C 60/12 bank, powołując się na tajemnicę bankową, odmówiłby przedstawienia żądanej informacji, natomiast skarżący w zarzutach od nakazu zapłaty innych dowodów na tę okoliczność nie powoływali. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, że w tamtej sprawie skarżący zdołaliby dowiedzieć jakie faktycznie kwoty z sumy uzyskanej ze sprzedaży przewłaszczonej ruchomości zostały przez Bank zaliczone na poczet spłaty zobowiązania z umowy kredytu i że miałyby to wpływ i jaki na wysokość zobowiązania poręczycieli.

Dodatkowo Sąd I instancji wskazał, że roszczenie dochodzone w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 32/11 (I C 60/12) nie było roszczeniem banku przeciwko kredytobiorcy czy poręczycielowi o zapłatę, ale było to roszczenie regresowe jednego z poręczycieli, który spłacił dług przeciwko pozostałym poręczycielom. W tamtym procesie rzeczą powoda było wykazanie, że spłacił dług w części przekraczającej to co sam powinien świadczyć. Wysokość zaś zobowiązania poręczyciela spłacającego dług ponad swój udział wynikała z prawomocnego orzeczenia sądowego Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 29 września 2000 roku (sygn. akt V GC 180/00). Orzeczenie to w zakresie, w jakim wyznacza zobowiązanie poręczycieli wiąże sąd w niniejszej sprawie z mocy art. 365§ 1 kpc. Spłata tych zasądzonych należności została przez Spółdzielnię wykazana a w niniejszej sprawie nie była kwestionowana. Dodatkowo, do wydania przewłaszczonej ruchomości na rzecz Banku doszło po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej dłużnika głównego tj. spółki (...) i po wyłączeniu ich z masy upadłości na podstawie wniosku Banku wierzycielskiego z 6 marca 2002 roku a zatem złożonego już po uprawomocnieniu się wyroku przeciwko Spółdzielni w sprawie V GC 180/00 i po zawarciu przez Spółdzielnię porozumienia z Bankiem co do ratalnej spłaty należności stwierdzonej tym wyrokiem. W ocenie Sądu Okręgowego, z powyższego wynika, że w postępowaniu V GC 180/00 Spółdzielnia nie mogła bronić się zarzutem spełnienia poręczonego zobowiązania z sum uzyskanych ze sprzedaży przewłaszczonego mienia.

Badając, czy w wyniku działania/zaniechania pozwanego M. Ł. powódki poniosły szkodę i w jakiej wysokości, tj. czy w przypadku, gdyby zarzuty od nakazu zapłaty z 15 listopada 2011 roku (sygn. akt I Nc 32/11) zostały opłacone i rozpoznane, to czy doprowadziłyby do uchylenia wydanego nakazu zapłaty i oddalenia powództwa skierowanego przeciwko E. N. i J. P., czy też pomimo ich rozpoznania nakaz zapłaty zostałby utrzymany w całości lub części w mocy, Sąd Okręgowy uznał, że w wyniku zaniechania pozwanego M. Ł. w sprawie INc 32/11, polegającego na uchybieniu terminowi do uiszczenia opłaty od zarzutów, powódki poniosły szkodę odpowiadającą części zasądzonego w nakazie zapłaty roszczenia głównego i odsetek. Podniesione przez E. N. i J. P. zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 15 listopada 2011 roku odniosłyby bowiem skutek w odniesieniu do każdego z poręczycieli co do kwoty 83.717,68 złotych, powiększonej o odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie liczone od tej przedawnionej kwoty od dnia 31 października 2011 roku (tj. daty wskazanej w nakazie zapłaty) do dnia złożenia pozwu w niniejszej sprawie (27 października 2015 roku). Taki okres naliczania odsetek powódki wskazały w piśmie z dnia 19 marca 2019 roku, określając podstawę faktyczną rozszerzonego o kwotę 66.117,21 złotych powództwa. Tym samym, w razie prawidłowego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w sprawie INc 32/11 (IC60/12), nakaz zapłaty zostałby uchylony przez sąd co do kwoty 83.717,68 złotych, zaś skapitalizowane odsetki za opóźnienie od tej kwoty za okres wskazany przez powódki (31.10.2011 – 27.10.2015 roku) wynoszą 39.880,77 złotych.

W ocenie Sądu Okręgowego, na doznaną przez powódki szkodę składały się również obciążające powódkę E. N. i męża powódki K. P. – J. P. koszty postępowania, zasądzone od nich dla strony przeciwnej w dalszych postępowaniach sądowych, inicjowanych w celu zapobieżenia skutkom nieopłacenia w terminie zarzutów od nakazu zapłaty. Niewątpliwie bowiem, wszczynanie kolejnych postępowania wpadkowych, takich jak postępowania zażaleniowe, czy

postępowania ze skargi o wznowienie postępowania były dalszą konsekwencją zaniechania jakiego pozwany M. Ł. dopuścił się w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12). Czynności pełnomocnika które wygenerowały te koszty były podejmowane na podstawie umocowania pochodzącego od E. N. i J. P.. W aktach wszczynanych postępowań były bowiem złożone prawidłowo udzielone pełnomocnictwa procesowe. Zdaniem Sądu I instancji, w realiach niniejszej sprawy okoliczność ta nie zwalnia jednak pozwanego od odpowiedzialności za szkodę. Istotne jest bowiem to, że czynności te dokonywane były wyłącznie dla odwrócenia skutków procesowych zaniechania pełnomocnika, które spowodowało odrzucenie zarzutów od nakazu zapłaty. Koszty te pozostają zatem w bezpośrednim związku przyczynowym z nienależytym wykonaniem umowy przez pozwanego.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że w piśmie z dnia 19 lipca 2017 roku powódki określiły podstawę faktyczną powództwa w odniesieniu do tego roszczenia ograniczając je do kwoty 10 889 złotych na którą składały się następujące kwoty:

- 1) 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikająca z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 roku (I ACa 445/13),
- 2) 72 złotych tytułem kosztów postępowania klauzulowego zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (sygn. akt I ACz 190/14)
- 3) 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikających z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (I ACz 190/14),
- 4) 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zasądzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku (IC 637/13),
- 5) 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

Pozostając w ramach tak określonej podstawy faktycznej powództwa, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powódek jest uzasadnione co do trzech pierwszych pozycji, których suma daje kwotę 7272 złotych. Przywołane przez powódki postanowienie Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku, wydane w sprawie IC 637/13, nie zawiera bowiem rozstrzygnięcia o kosztach a zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że osoby składające skargę o wznowienie postępowania tymi kosztami zostali obciążeni. Jeśli natomiast chodzi o kwotę 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa powódki nie wskazały jakiego postępowania dotyczy ta kwota stąd nie było możliwości zweryfikowania czy opłata taka została uiszczona i przez którego z poręczycieli. Z sumy zasądzonych kosztów postępowań w sprawach I ACz 445/13 i I ACz 190/14 w kwocie 7.272 złotych, na każdego z sześciu poręczycieli przypada kwota 1.212 złotych. Jednocześnie, zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do tego, aby kwoty te zasądzać na rzecz powódek solidarnie, a tym bardziej, by zasądzać je solidarnie z innymi osobami niewystępującymi w niniejszym procesie po stronie powodowej. Powódki w niniejszej sprawie nie wskazały, w czym upatrują źródła solidarności czynnej w odniesieniu do tego zobowiązania. Podstaw takich Sąd nie znalazł również w obowiązujących przepisach prawa.

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał, że szkoda każdej z powódek zamyka się w kwocie 124 810,45 złotych, na którą składają się: 83.717,68 złotych (stanowiąca część zasądzonych nakazem zapłaty kwoty 138.789,86 złotych co do której zarzut przedawnienia był uzasadniony), 39.880,77 złotych (stanowiąca skapitalizowane odsetki od tej przedawnionej kwoty za okres 31.10.2011 – 27.10.2015 roku) i 1.212 złotych (stanowiąca część kosztów postępowań sądowych przypadających na każdego z 6 poręczycieli). Podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego M. Ł. co do tej kwoty stanowi natomiast art. 471 kc.

Odnosząc się do postaw prawnych roszczenia w stosunku do pozwanych (...) S.A. w W. oraz Towarzystwa (...) S.A. w W., Sąd Okręgowy wskazał, że przesłanką powstania po stronie ubezpieczycieli obowiązku odszkodowawczego na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczonego lub sprawcy szkody za wyrządzoną szkodę. Zgodnie z dyspozycją art. 822 § 1 i 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności

cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Stosownie zaś do § 2 rozporządzeniem Ministra Finansów z 11 grudnia 2003 roku w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia adwokatów ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna adwokata za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego. Pozwany M. Ł. posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC adwokatów i ubezpieczenie dodatkowe w 2011 roku w (...) S.A. (nr polisy: (...) – suma ubezpieczenia 100.000 euro i (...) – suma 100.000 euro), zaś od 2012 roku do 2014 roku w dwóch zakładach ubezpieczeń, które działały w koasekuracji, tj. (...) S.A. oraz (...) S.A., którego następcą jest Towarzystwo (...) S.A. (nr polis: (...), (...), (...) – sumy ubezpieczenia po 100.000 euro oraz ubezpieczenia grupowe 250.000 euro). Tym samym, w razie zaistnienia szkody wyrządzonej przez pozwanego M. Ł. podczas wykonywania czynności podejmowanych jako adwokat, polegających na świadczeniu pomocy prawnej, na pozwanych zakładach ubezpieczeń ciąży obowiązek jej naprawienia a granice tej odpowiedzialności określa zakres odpowiedzialności ubezpieczonego. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że zgodnie z porozumieniem o koasekuracji z 23 kwietnia 2012 roku, procentowy podział ryzyka w zakresie ubezpieczenia podstawowego i dodatkowego zawieranych w ramach umowy grupowego obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów, w 70 % ponosił (...) S.A. i w 30 % (...) S.A. – a później jego następcą prawnym Towarzystwo (...) S.A. Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy wskazuje, że zasądzoną łącznie na rzecz każdej z powódek kwotę 124.810,45 złotych zasądził od pozwanych zakładów ubezpieczeń w takich właśnie proporcjach (70% tej kwoty = 87.367,31 złotych i obciąża pozwanego (...) S.A., natomiast 30% tej kwoty = 59.450,77 złotych i obciąża pozwanego Towarzystwo (...) S.A.).

Uwzględniając, że pozwany M. Ł. i pozwani ubezpieczyciele ponoszą odpowiedzialność in solidum, Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż spełnienie świadczenia przez jednego z nich zwalnia drugiego do wysokości zapłaconej kwoty, co znalazło swój wyraz w punktach I. i II. wyroku. W pozostałym zakresie powództwo oddalono, jako bezzasadne.

O odsetkach za opóźnienie od zasądzonych kwot Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 k.c., wskazując, że roszczenie odszkodowawcze jako bezterminowe staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Na etapie przedprocesowym pełnomocnik powódek kierował do pozwanego pismo z 11 sierpnia 2014 roku zatytułowane „wezwanie do zapłaty”, przy czym w piśmie tym nie została wskazana konkretna kwota odszkodowania ani też nie padła żadna z kwot częściowych wskazywanych w niniejszej sprawie jako część składowa odszkodowania (poza kwotą honorarium adwokackiego). Konkretna wartość odszkodowania, której zasądzenia domagają się powódki od pozwanego pojawiła się dopiero w pozwie, którego odpis został doręczony pozwanemu M. Ł. w dniu 8 lutego 2016 roku. Mając na uwadze czas potrzebny na przygotowanie i realizację świadczenia w tak znacznej kwocie Sąd Okręgowy uznał, iż 7-dniowy termin odpowiada określone w art. 455 k.c. wymogowi spełnienia świadczenia bez nieuzasadnionej zwłoki i zasądził odsetki od kwot zasądzonych od pozwanego M. Ł. na rzecz powódek od dnia 16 lutego 2015 roku (a nie jak chciały powódki od 27 października 2015 roku). Sąd Okręgowy miał też na uwadze, że żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek od kwoty należności zasądzonej nakazem zapłaty pojawiło się dopiero w piśmie rozszerzającym powództwo, tj. w piśmie z dnia 12 marca 2019 roku, które zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego na rozprawie w dniu 13 marca 2019 roku. Przyjmując analogicznie 7-dniowy termin na spełnienie świadczenia w tym zakresie, Sąd I instancji przyjął, że w odniesieniu do zasądzonej kwoty skapitalizowanych odsetek (łącznie 39.880,77 złotych) pozwany pozostaje w opóźnieniu od dnia 21 marca 2019 roku i od tej daty uwzględnił żądanie odsetkowe powódek.

W sposób odmienny Sąd Okręgowy ocenił termin wymagalności roszczeń skierowanych przeciwko pozwany zakładom ubezpieczeń. W tym zakresie zważył, że pismem z 20 września 2014 roku pełnomocnik powódek dokonał zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi (...) S.A., która była poprzednikiem prawnym jednego z koasekurantów. W piśmie tym również nie wskazano konkretnej kwoty odszkodowania a jedynie wyliczono składniki odszkodowania wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania celem ustalenia odpowiedzialności cywilnej oraz ustalenia wysokości odszkodowania. Mając na względzie treść art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z którego wynika, że to na zakładzie ubezpieczeń ciąży obowiązek ustalenia wysokości odszkodowania po zgłoszeniu szkody przez poszkodowanego i powinien to uczynić w terminie 30 dni lub wyjątkowo w terminie wydłużonym o jakim mowa w art. 14 ust. 2 powołanej ustawy, Sąd Okręgowy wskazał, że pozwani ad 2 i 3 nie wykazali, że istniały przeszkody do ustalenia wysokości odszkodowania w toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego. Tym samym, należało uznać, że termin do wypłaty odszkodowania przypadał na dzień 28 stycznia 2015 roku. Dodatkowo pozwany (...) S.A. wydał decyzję odmowną co do wypłaty odszkodowania w dniu 27 lutego 2015 roku, a zatem nawet gdyby uznać, że w terminie 30-dniowym zakład ubezpieczeń nie był w stanie ustalić swojej odpowiedzialności i wysokości szkody, to – zdaniem Sądu Okręgowego – powinien to zrobić najpóźniej do czasu wydania decyzji odmownej. Do tej daty ubezpieczyciel przeprowadził postępowanie likwidacyjne z należytą starannością i zgromadził wszystkie niezbędne dokumenty potrzebne do ustalenia zakresu swojej ewentualnej odpowiedzialności. Od dnia następnego pozostawałby natomiast w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Jako że powódki domagały się odsetek od daty późniejszej, tj. od 27 października 2015 roku, od tej daty Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych zakładów ubezpieczeń odsetki od kwot dochodzonych już w pozwie.

Żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek od kwoty należności zasądzonej nakazem zapłaty w odniesieniu do pozwanych zakładów ubezpieczeń również pojawiło się dopiero w piśmie rozszerzającym powództwo, tj. w piśmie z dnia 12 marca 2019 roku, które zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego (...) S.A. na rozprawie w dniu 13 marca 2019 roku, natomiast pełnomocnikowi pozwanego (...) S.A. w dniu 23 kwietnia 2019 roku. Przyjmując analogicznie 30-dniowy termin na spełnienie świadczenia w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał, że w odniesieniu do zasądzonej kwoty skapitalizowanych odsetek (łącznie 39 880,77 złotych z czego 27 916,54 złotych przypada na pozwanego (...) S.A. a kwota 11 964,23 złotych przypada na pozwanego (...) S.A.) pozwany (...) S.A. pozostaje w opóźnieniu od dnia 24 marca 2019 roku a pozwany (...) S.A. od dnia 13 kwietnia 2019 i od tych dat zasądził odsetki za opóźnienie.

Za bezzasadne Sąd Okręgowy uznał żądanie zapłaty kwoty 2.600 złotych tytułem zwrotu wynagrodzenia przekazanego pozwanemu za prowadzenie sprawy I C 60/12. Wyjaśnił, że spełnienie powyższego świadczenia nastąpiło w ramach wykonania zobowiązania ciążącego na powódce E. N. i J. P. na podstawie zawartej z pozwanym M. Ł. umowy zlecenia. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby zleceniodawcy wypowiedzieli pozwanemu umowę, co powodowałoby powstanie po ich stronie roszczenia o zwrot uiszczzonego wynagrodzenia w jakiegokolwiek części. Nadto, zgodnie z art. 8a ust. 1 prawa o adwokaturze, adwokat podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 ust. 1. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie sposób zatem przyjąć, aby występujące w niniejszej sprawie w charakterze pozwanych zakłady ubezpieczeniowe, niebędące stroną umowy zawartej pomiędzy powodami a pozwanym M. Ł., były obowiązane do zwrotu wynagrodzenia zapłaconego za prowadzenie sprawy sądowej, albowiem nie jest to element szkody wyrządzonej przez ubezpieczonego adwokata.

Wobec skutecznego cofnięcia pozwu postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwot po 100 złotych na rzecz każdej z powódek Sąd I instancji umorzył postępowanie, na podstawie art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy ustalił na dowodach z dokumentów, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, jak również na dowodach z zeznań świadków oraz stron. Wątpliwości Sądu Okręgowego co do prawdziwości i wiarygodności budziły zeznania pozwanego M. Ł. i świadka K. C. w części, w jakiej dotyczyły wynagrodzenia otrzymanego przez pozwanego od powódki E. N. i J. P. tytułem zapłaty za prowadzenie sprawy. Zeznania pozwanego i świadka w tym zakresie były odmienne nie tylko od zeznań świadków A. N., A. B. i B. B. (1), ale również odmienne od informacji przekazanej przez pozwanego (...) Izbie Adwokackiej w związku ze skargą powódek. Wersję przedstawioną przez pozwanego potwierdziła świadek Ż. F., lecz jej wiedza w tym zakresie pochodziła od pozwanego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie powódki, zaskarżając go w części co punktów IV, V, VI, VII.

Powódki we wspólnie wywiedzionej apelacji zarzuciły zaskarżonemu wyrokowi:

I/ naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez:

1/ naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie całkowicie dowolnej i arbitralnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, sprzecznej z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego wnioskowania, skutkującej błędnym ustaleniem stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w szczególności:

a/ błędnym ustaleniem, iż powodowie nie posiadają interesu prawnego w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, podczas gdy oczywistym pozostaje fakt, iż w związku z toczącymi się postępowaniami egzekucyjnymi wobec powodów, które to stanowią konsekwencję działań pozwanego M. Ł., dla ochrony praw powodów konieczne jest ustalenie takiej odpowiedzialności;

b/ błędnym ustaleniem, iż powodowie nie wykazali w sposób wystarczający, że żądanie Spółdzielni byłoby oddalone w całości, a twierdzenia dotyczące wadliwego rozliczenia kredytu przez Bank (...) SA, podczas gdy z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy toczącej się przed Prokuraturą Rejonową w C. stanowią potwierdzenie, iż przewłaszczone, a następnie sprzedane mienie w łącznej wysokości 693 726, 51 złotych, stanowiło spłatę całości zobowiązania wobec Banku (...) S.A.

3/ naruszenie art. 189 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie poprzez uznanie, że strona powodowa nie miała interesu prawnego w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, podczas gdy w przedstawionym w niniejszej sprawie stanie faktycznym, jak i z zebranego materiału dowodowego bezsprzecznie wynika, iż interes prawny po stronie powodowej istniał albowiem ustalenie takiej odpowiedzialności w niniejszej sprawie służyć miało ochronie prawa powodów jak i miało zapobiegać powstawaniu sporów w przyszłości.

II/ naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez:

1/ naruszenie art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 471 k.c., poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż powództwo było zasadne jedynie w części, albowiem błędy i zaniedbania w działaniach profesjonalnego pełnomocnika nie były przyczyną przegrania sprawy, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wprost wynika, że końcowy wynik prowadzonej wówczas sprawy byłby korzystny przy właściwym jej prowadzeniu przez M. Ł.,

2/ naruszenie art. 471 k.c. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że żądanie Spółdzielni nie zostałoby oddalone w całości, a twierdzenia dotyczące wadliwego rozliczenia kredytu przez Bank (...) S.A. były zbyt ogólnikowe, w sytuacji, gdy przy prawidłowej wykładni wskazanych przepisów Sąd winien uznać, że roszczenie Spółdzielni zostałoby oddalone w całości również jako zaspokojone z majątku wyłączzonego z masy upadłości i sprzedanego.

Powódka E. N. w samodzielnie wywiedzionej apelacji dodatkowo zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

- sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym polegającą na uznaniu, że odrzucone w sprawie I Nc 32/11 zarzuty od nakazu zapłaty rokowały na oddalenie powództwa jedynie w części tj.

w zakresie kwoty 83 717,68 złotych podczas gdy prawidłowe ustalenia prowadzą do wniosku, że powództwo powinno być oddalone w całości;

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 376 k.c. oraz art. 405 K.c. poprzez ich niezastosowanie polegające na uznaniu, że wykazanie przez spółdzielnię spłaty kredytu było wystarczające dla przyjęcia odpowiedzialności poręczycieli, podczas gdy prawidłowe zastosowanie tych przepisów z uwzględnieniem faktu, iż kredyt był pomniejszony o wartość przewłaszczonej ruchomości na rzecz banku prowadzi do wniosku, że spółdzielnia wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze i przewłaszczeniu mienia na rzecz Banku spełniła świadczenie nienależne względem Banku, za które poręczyciele nie ponosili odpowiedzialności;

- naruszenie prawa materialnego oraz procesowego, a to art. 361 § 1, art. 471 k.c. w związku z art. 734 k.c. w związku z art. 118 k.c., 120 § 1 k.c. oraz art. 6 k.c. a także art. 227 i 233 k.p.c. oraz 479¹² § 1 k.p.c. obowiązującego w dacie 31 października 2011 roku poprzez jego niezastosowanie polegające na uznaniu, że nie zachodzi związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy zaniedbaniem pozwanego M. Ł. a zasądzeniem na rzecz Spółdzielni (...) w G. dalszej nieprzedawnionej kwoty, podczas gdy prawidłowe zastosowanie tych przepisów prowadzi do wniosku, że podniesione przez pełnomocnika zarzuty nieudowodnienia oraz przedawnienia roszczenia odniosłyby skutek względem całości żądania pozwu albowiem roszczenie SM (...) było nieudowodnione;

- naruszenie prawa procesowego, a to 100 i 102 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i zniesienie kosztów między stronami w sytuacji, gdy skomplikowany stan faktyczny i prawny sprawy powodował, że od ostatecznej decyzji sądu należało wysokość zasądzanego roszczenia a nadto powódka w przeciwieństwie do pozwanych zakładów ubezpieczeń nie dysponuje stałą obsługą prawną i poniosła w niniejszym postępowaniu znaczne koszty.

Powódki na podstawie tak sformułowanych zarzutów wniosły o:

1/ zmianę zaskarżonego wyroku z dnia 19 lipca 2019 roku, wydanego przez Sąd Okręgowy w S., Wydział I Cywilny, w sprawie o sygn. akt I C 1249/15 poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie:

a/ na rzecz powódki E. N. od pozwanych M. Ł. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 38.550,54 złotych ponad kwotę 87.367,31 złotych wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł., z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

b/ na rzecz powódki E. N. od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 16.521,64 złotych ponad kwotę 37.443,14 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 27 października 2015 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) i (...) Spółka Akcyjna w W. i od dnia 16 lutego 2016 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł., z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

c/ na rzecz powódki K. P. od pozwanych M. Ł. i Powszechnego Zakładu (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 18.365,50 złotych ponad kwotę 87.367,31 złotych wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 24 maja 2019 roku w odniesieniu do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W., z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

d/ na rzecz powódki K. P. od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 7.870,93 złotych ponad kwotę 37.443,14 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 21 marca 2019 roku w odniesieniu do pozwanego M. Ł. i od dnia 13

kwietnia 2019 roku w odniesieniu do pozwanego Towarzystwa (...) i (...) spółka Akcyjna w W., z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

e/ zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz każdego z powodów kwoty po 2.600,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 01 sierpnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 01 stycznia 2016 roku dnia zapłaty;

f/ zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów oraz A. N., A. B., B. B. (1) kwoty 8465,00 złotych z zastrzeżeniem, że zapłata tej kwoty na rzecz którejkolwiek z wyżej wymienionych osób zwalnia pozwanych z obowiązku zapłaty na rzecz powódek.

Pozwani M. Ł. i Towarzystwo (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wnieśli o oddalenie apelacji powódek i zasądzenie od nich na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje strony powodowej nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że sąd pierwszej instancji w oparciu o prawidłowo zgromadzony i oceniony materiał dowodowy poczynił w badanej sprawie trafne ustalenia dotyczące istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okolicznościach faktycznych. Sąd Apelacyjny powyższe ustalenia w pełni akceptuje i przyjmuje za własne, co czyni zbędnym ich powielanie w niniejszym uzasadnieniu. Sąd Okręgowy w zasadzie dokonał także trafnej subsumpcji tak ustalonego stanu faktycznego do norm prawa materialnego. Przeciwno prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku nie mogą przemawiać zarzuty zawarte w apelacji.

Przed przystąpieniem do ich analizy wskazać należy, że strona powodowa domagała się w rozpoznawanej sprawie:

1) zasądzenia od pozwanych M. Ł. i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz każdej z powódek kwoty po 41636,96 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

2) zasądzenia od pozwanych M. Ł. i (...) S.A. w W. na rzecz każdej z powódek kwoty po 97152,90 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego,

3) zasądzenia solidarnie od pozwanych na rzecz każdej z powódek kwot po 2.600 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

4) zasądzenia solidarnie od pozwanych na rzecz powódek oraz A. N., A. B. i B. B. (1) solidarnie kwoty 10.889 złotych, z zastrzeżeniem że zapłata tej kwoty na rzecz którejkolwiek z wymienionych osób zwalnia pozwanych z obowiązku zapłaty na rzecz powódek,

5) zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz każdej z powódek kwot po 66.117,21 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

6) ustalenia odpowiedzialności pozwanych na przyszłość.

Swoje roszczenia powódki wiązały z czynnościami wykonywanymi przez pozwanego M. Ł. wykonującego zawód adwokata w sprawie sądowej toczącej się z powództwa Spółdzielni (...) w G. toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łomży pod sygn. akt: I Nc 32/11, a następnie przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygn. akt: I C 60/12.

Sąd Apelacyjny wskazuje pierwszoplanowo, że sama zasada odpowiedzialności pozwanych została przesądzona, albowiem wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 lipca 2019 roku I C 1249/15 w części zasądzającej od pozwanych na rzecz powódek część świadczenia, tj. co do punktów I-II sentencji wyroku, stał się prawomocny, a tym samym wiąże sąd orzekający w niniejszej sprawie, stosownie do treści art. 365 § 1 k.p.c. Tym samym, kognicja sądu odwoławczego w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się jedynie do zbadania – w granicach zakreślonych wywiedzionymi środkami zaskarżenia – prawidłowości przyjętego przez Sąd Okręgowy zakresu szkody poniesionej przez powódki w wyniku działalności pozwanego M. Ł.. Powyższe wymagało natomiast ustalenia, czy w przypadku należytego wykonania obowiązków wynikających z udzielonego pełnomocnictwa i skutecznego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty przez pozwanego M. Ł. w sprawie I Nc 32/11 (następnie I C 60/12), zarzuty te doprowadziłyby do wydania wyroku oddalającego powództwo w szerszym zakresie, niż przyjął sąd pierwszej instancji. Podkreślenia wymaga nadto, że powódki nie podnosiły argumentacji dotyczącej nieprofesjonalnego sporządzenia zarzutów, co ma istotne znaczenie w sprawie z uwagi na prekluzję przytaczania zarzutów, twierdzeń i dowodów, tak w sprawie głównej tj. I Nc 32/11 (następnie I C 60/12), jak i niniejszej.

Przechodząc do analizy zasadności wywiedzionych przez powódki apelacji, przede wszystkim rozważenia wymagały poruszane przez skarżących kwestie dotyczące poprawności ustaleń faktycznych i postępowania dowodowego. Dopiero bowiem przesądzenie poprawności procesu stosowania prawa w tej płaszczyźnie (i przyjęcia za prawidłowe ustaleń faktycznych) pozwala na ocenę zastosowania prawa materialnego. I tak, celem porządkowania sytuacji procesowej zauważenia wymaga, iż powódki stawiają w tym zakresie jedynie zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie całkowicie dowolnej i arbitralnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, sprzecznej z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego wnioskowania, skutkującej błędnym ustaleniem, że powódki nie posiadają interesu prawnego w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, jak również brakiem wykazania przez stronę powodową w sposób wystraszający, iż żądanie spółdzielni zostałoby oddalone w całości.

W tym miejscu wyjaśnienia wymaga, że ustalenia faktyczne są wynikiem stosowania reguł (norm) prawa procesowego. Fakty przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia stanowią wynik procesowej weryfikacji twierdzeń stron co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, ewentualnie uzupełnianych o fakty znane powszechnie i fakty znane sądowi z urzędu (art. 228 k.p.c.). Weryfikacja twierdzeń stron następuje w oparciu o przepisy prawa procesowego. Fakty przytaczane przez strony zasadniczo wymagają dowodu i na stronach (zgodnie z art. 232 k.p.c.) spoczywa ciężar przytoczenia faktów oraz dowodów. Bez przeprowadzenia postępowania dowodowego Sąd może czynić ustalenia faktyczne jedynie co do faktów przyznanych przez stronę przeciwną (w sposób wyraźny – art. 229 k.p.c. lub w sposób dorozumiany – art. 230 k.p.c.), faktów objętych domniemaniami faktycznymi (art. 231 k.p.c.) lub prawnymi (art. 234 k.p.c.). Ocena dowodów i uznanie ich wiarygodności oraz mocy dowodowej odbywa się na podstawie kompetencji określonych w art. 233 k.p.c. Na podstawie tej oceny Sąd uznaje określone fakty za udowodnione (czyni je podstawą rozstrzygnięcia) lub uznając za niewykazane pomija przy rozstrzygnięciu.

Odnosząc się w tym kontekście jurydycznym do tak postawionego zarzutu, Sąd Apelacyjny zauważa, że w istocie skarżące nie kwestionują ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, lecz ponawiają argumentację, mającą uzasadniać zarzut naruszenia prawa materialnego. Nie zarzucają bowiem błędnej oceny dowodów czy też błędnego ustalenia faktów, lecz (co najwyżej) błędną kwalifikację tych faktów jako istotnych dla rozstrzygnięcia w płaszczyźnie przepisów prawa materialnego (tak należy bowiem traktować kwestie dotyczące braku interesu prawnego powódek w zakresie żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość, czy przyjęciu przez Sąd Okręgowy, iż powódki nie wykazały, ażeby skutecznie wniesione zarzuty od nakazy zapłaty doprowadziły do oddalenia powództwa spółdzielni w całości). W ocenie Sądu Apelacyjnego, tego rodzaju sposób argumentacji, kwalifikowany być winien na płaszczyźnie

procesowej, jako zarzut obrazy prawa materialnego, dotyczący – ściślej rzecz ujmując – fazy jego subsumcji do ustalonego stanu faktycznego. W tym świetle zarzut naruszenia art. 233 §1 k.p.c. musi być uznany za nieuzasadniony.

W niniejszej sprawie sąd pierwszej instancji założył, że powództwo zostałoby oddalone w takim zakresie, w jakim roszczenie regresowe Spółdzielni (...) w G. przeciwko A. B., B. B. (1), J. P., K. P., E. N. i A. N. w sprawie I Nc 32/11 (I C 60/12) uległo przedawnieniu, tj. co do zwrotu należności uiszczonych na rzecz Banku w okresie od 30 maja 2003 roku do 30 października 2008 roku (z wyłączeniem raty z 30 stycznia 2007 roku) - w łącznej kwocie 502.294,08 złotych, co w przeliczeniu na każdego z sześciu współporęczycieli daje kwotę 83.715,68 złotych. Pozostałe roszczenia regresowe, tj. o zapłatę sumy 342.837,89 złotych (tj. po 57.139,64 złotych na każdego współporęczyciela) nie uległy przedawnieniu a zatem w tej części zarzut przedawnienia w sprawie I Nc 32/11 (I C 60/12) nie doprowadziłby do oddalenia powództwa. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego i przyjmuje za własne.

Niezależnie jednak od powyższego, zaznaczenia wymaga, że w niniejszej sprawie strona powodowa kładła również nacisk na to, iż wysokość dochodzonego przez Spółdzielnię roszczenia regresowego w postępowaniu nakazowym I Nc 32/11 została zawyżona, albowiem nie uwzględniała wartości mienia przewłaszczonego na zabezpieczenie kredytu wyłączzonego z masy upadłości i następnie sprzedanego przez Bank (wierzyciela pierwotnego). Zdaniem powódek, z akt sprawy upadłościowej XII GUp 207/01 wynika natomiast, że wartość maszyn i urządzeń rolniczych oraz stada jałówek była równa zaciągniętemu kredytowi, co oznacza że Spółdzielnia i jej następcy prawni, a tym samym również współporęczyciele nie byli zobowiązani do spełnienia świadczenia w takim zakresie, w jakim wynika to z ugody zawartej przez Spółdzielnię z Bankiem (...) S.A. Sąd pierwszej instancji nie podzielił zarzutu powódek, wskazując, że roszczenie dochodzone w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 32/11 (I C 60/12) nie było roszczeniem banku przeciwko kredytobiorcy czy poręczycielowi o zapłatę, ale było to roszczenie regresowe jednego z poręczycieli, który spłacił dług przeciwko pozostałym poręczycielom. Wysokość zobowiązania poręczyciela spłacającego dług ponad swój udział wynikała zaś z prawomocnego orzeczenia sądowego Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 29 września 2000 roku (sygn. akt V GC 180/00). W ocenie Sądu Okręgowego, orzeczenie to - w zakresie, w jakim wyznacza zobowiązanie poręczycieli - wiąże sąd w niniejszej sprawie z mocy art. 365 § 1 k.p.c. Dodatkowo sąd pierwszej instancji zważył, że do wydania przewłaszczonych ruchomości na rzecz Banku doszło po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej dłużnika głównego tj. spółki (...) i po wyłączeniu ich z masy upadłości na podstawie wniosku Banku wierzycielskiego z 6 marca 2002 roku a zatem złożonego już po uprawomocnieniu się wyroku przeciwko Spółdzielni w sprawie V GC 180/00 i po zawarciu przez Spółdzielnię porozumienia z Bankiem co do ratalnej spłaty należności stwierdzonej tym wyrokiem. Stąd też, zdaniem Sądu Okręgowego, w postępowaniu V GC 180/00 Spółdzielnia nie mogła bronić się zarzutem spełnienia poręczonego zobowiązania z sum uzyskanych ze sprzedaży przewłaszczonego mienia. Stanowiska tego Sąd Apelacyjny nie podziela z następujących względów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie sposób przyjąć, aby strona powodowa w niniejszej sprawie, a pozwana w sprawie nakazowej, nie mogła podnosić zarzutu niewłaściwej wysokości roszczenia Banku, skoro nie była ani stroną tamtego postępowania, ani nie została o nim zawiadomiona, co umożliwiłoby powódkom wzięcie udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta ubocznego. Nadto, zgodnie z art. 375 § 1 k.c. dłużnik solidarny może się bronić zarzutami, które przysługują mu osobiście względem wierzyciela, jak również tymi, które ze względu na sposób powstania lub treść zobowiązania są wspólne wszystkim dłużnikom. Z powyższego wynika zatem, że powódki mogły podnosić względem współdłużnika solidarnego - Spółdzielni (...) w G. wszystkie te zarzuty, które mogłyby podnosić w stosunku do pierwotnego wierzyciela – Banku (...) S.A. Niezależnie jednak od odmiennego stanowiska Sądu Apelacyjnego w tym zakresie, zarzut zaspokojenia się wierzyciela pierwotnego (Banku (...) S.A.) z mienia przewłaszczonego na zabezpieczenie spłaty kredytu, a wyłączzonego z masy upadłości dłużnika głównego – (...) spółki z o.o. w M. – wbrew błędnemu przekonaniu apelujących – nie doprowadziłby do uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w większym zakresie niż przyjęty przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym orzeczeniu.

Powódki wskazały, że wartość maszyn i urządzeń rolniczych oraz stada jałówek była równa zaciągniętemu kredytowi. Jak wynika z analizy akt sprawy, Bank (...) S.A. dokonał sprzedaży ruchomości przewłaszczonych na jego rzecz i wydanych przez syndyka za łączną sumę 997.642,17 złotych. Jednocześnie, pismem z dnia 23 kwietnia 2003 roku Bank (...) S.A. poinformował sędziego komisarza w sprawie XIII U 207/01, że w związku z dokonany rozliczeniem

jego wierzytelność z tytułu kredytu inwestycyjnego z dnia 8 sierpnia 1996 roku obejmuje: kapitał w kwocie 364.908,24 złotych, dopłaty podlegające zwrotowi w kwocie 217 518,30 złotych, odsetki naliczone do dnia 2 stycznia 2002 roku w kwocie 105.781,02 złotych i odsetki ustawowe od dopłat w kwocie 122.579,05 złotych. O ile zatem wszystkie wyłączone z masy upadłości ruchomości zostały sprzedane za łączną sumę 997.642,17 złotych, kwota ta obejmowała również ruchomości, zabezpieczające spłatę innych zobowiązań spółki (...), niż umowa kredytu z dnia 8 sierpnia 1996 roku Z zestawienia znajdującego się na k. 29-31 wynika, że przypadająca do spłaty przez Spółdzielnię należność z tytułu kapitału była niższa i wynosiła 302.908,91 złotych, wyższe były należności z tytułu odsetek od kapitału, dopłat podlegających zwrotowi i odsetek od dopłat. Pismo Banku dotyczące stanu zadłużenia obejmowało natomiast stan na dzień 23 kwietnia 2003 roku i nie uwzględniała naliczanych po tej dacie odsetek od dopłat.

W zarzutach od nakazu zapłaty wywiedzionych na potrzeby postępowania IC 60/12 powódki wraz z pozostałymi poręczycielami - podnosząc zarzut zaspokojenia roszczeń wierzyciela - Banku (...) S.A. ze sprzedaży przewłaszczonej na rzecz Banku ruchomości - nie wskazały konkretnych kwot, jakie Bank miałyby uzyskać ze sprzedaży rzeczy wyłączonych z masy upadłości. Jako dowód powołano wyłącznie pisemną informację Banku o wysokości uzyskanych z przewłaszczenia środków oraz zawnioskowano o wystąpienie do Banku (...) S.A. Oddział w C. o udzielenie pisemnej informacji o wysokości środków pieniężnych uzyskanych z tytułu ceny sprzedaży ruchomości przewłaszczonej na rzecz tego Banku tytułem zabezpieczenia w postaci: maszyn rolniczych, na które uzyskano kredyt; stada jałówek. W niniejszej sprawie powódki ponowiły przedmiotowy wniosek, domagając się zwrócenia się przez Sąd do Banku (...) S.A. I Oddział w C. o przedstawienie harmonogramu spłaty kredytu zaciągniętego przez (...) sp. z o.o. w M. z dnia 8 sierpnia 1996 roku, w tym z uwzględnieniem kwot wpłaconych przez poręczyciela stosownie do ugody z dnia 26 lutego 2001 roku; przedstawienie informacji na temat okoliczności, daty oraz warunków sprzedaży maszyn rolniczych oraz stada bydła stanowiących przedmiot przewłaszczenia na zabezpieczenie umowy kredytu z dnia 8 sierpnia 1996 roku wraz z doręczeniem dokumentów obejmujących czynności prawne w tym celu dokonane (strona 3 pozwu – k. 4). Bank odmówił udzielenia tej informacji powołując się na tajemnicę bankową (pismo z dnia 6 grudnia 2016 roku – k.318). Co istotne, strona powodowa sama dostrzegала, że wniosek o udzielenie przez Bank pisemnej informacji o wysokości środków pieniężnych uzyskanych z tytułu ceny sprzedaży ruchomości przewłaszczonej na rzecz tego Banku tytułem zabezpieczenia w takim kształcie, w jakim został sformułowany w odrzuconych zarzutach od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, był niewystarczający dla udowodnienia faktu zaspokojenia roszczeń wierzyciela - Banku (...) S.A. ze sprzedaży przewłaszczonej na rzecz Banku ruchomości. Strona powodowa dała temu wyraz choćby w treści pisma, zatytułowanego Załącznik do protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2021 roku (k. 1510-1511), w którym podała, że Skoro sama treść zaświadczenia Banku w C. nasuwała wątpliwości albowiem:

- zawierała wzmiankę o otrzymaniu środków pieniężnych z masy upadłości nie tłumaczącą jak pomniejszyło się saldo zadłużenia

- uniemożliwiała ustalenie w jakich konkretnie datach SM (...) spłacała raty zadłużenia i czy przedawniły się one wobec współporęczających

to oczywistym jest, że strona powodowa zmuszona byłaby do dalszej inicjatywy dowodowej.

Wbrew błędnym supozycjom apelujących, to na powódkach (a pozwanych w sprawie nakazowej) spoczywał ciężar wykazania (art. 6 k.c.), że dochodzone przez Spółdzielnię (...) roszczenie było zawyżone. Jednocześnie, podkreślenia wymaga, że analizowane postępowanie nakazowe toczyło się wówczas według bardzo rygorystycznych reguł postępowania gospodarczego, przewidującego surowe konsekwencje niedotrzymania terminów prekluzyjnych. Stosownie bowiem do brzmienia ówczesnie obowiązującego art. 479¹² § 1 k.p.c. w pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykáže, że ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikała później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania. O ile zatem powódki, reprezentowane wówczas przez adw. M. Ł., zawnioskowały o przeprowadzenie dowodu z pisemnej informacji Banku (...) S.A. Oddział w C., to - jak słusznie zważył sąd pierwszej instancji - dowód ten nie mógłby zostać przeprowadzony, gdyż stanowił

tajemnicę bankową zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, że w postępowaniu nakazowym skarżące zdołałyby dowieść, jakie faktycznie kwoty z sumy uzyskanej ze sprzedaży przewłaszczonej ruchomości zostały przez Bank zaliczone na poczet spłaty zobowiązania z umowy kredytu oraz czy miało to wpływ – i ewentualnie jaki – na wysokość zobowiązania poręczycieli. Oczywiście można rozważać, czy taka sytuacja procesowa nie otwierałaby skarżącym drogi do składania dalszych wniosków dowodowych, niemniej jest to wyłącznie pewna hipoteza, nieoparta obiektywnym materiałem dowodowym, który by wskazywał, że w momencie wnoszenia zarzutów od nakazy zapłaty istniała taka możliwość.

Sąd odwoławczy miał przy tym na uwadze, że strona powodowa na etapie postępowania apelacyjnego wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłej z zakresu rachunkowości A. K. z dnia 24 lipca 2020 roku, sporządzonej na zlecenie Prokuratury Rejonowej w Choszcznie w sprawie PR Ds.10.2018 oraz opinii uzupełniającej z 12 października 2020 roku na okoliczności w nich opisane i wynikające z ich treści a w szczególności celem stwierdzenia okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (pismo z dnia 7 stycznia 2021 roku – k. 1466 i nast.). Na rozprawie apelacyjnej w dniu 4 marca 2021 roku pełnomocnik powódek, zapytany przez Przewodniczący składu sędziowskiego o przedmiotowy wniosek dowodowy, oświadczył, iż wniosek ten jest przede wszystkim wnioskiem o przeprowadzenie dowodu z dokumentu, zaś wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłej z zakresu rachunkowości A. K. składa jako tzw. wniosek alternatywny, tj. na wypadek pominięcia przez Sąd Apelacyjny dowodu z dokumentu (protokół rozprawy apelacyjnej z 4 marca 2021 roku, 00:14:34-00:16:42).

Z uwagi na okoliczność, że dokumenty w postaci dwóch opinii pisemnych (podstawowej i uzupełniającej) biegłej z zakresu rachunkowości A. K. zostały sporządzone odpowiednio 24 lipca 2020 roku oraz 11 października 2020 roku, a zatem ich powołanie jako dowodu nie było możliwe ani na etapie postępowania nakazowego, ani przed Sądem Okręgowym w ramach aktualnie rozpatrywanej sprawy, Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z tych dokumentów. Niemniej, zaznaczenia wymaga, że przedstawione przez stronę pisemne stanowisko osoby będącej ekspertem w konkretnej dziedzinie wiedzy, podpisane przez tę osobę, stanowi jedynie dokument prywatny i korzysta z domniemania autentyczności określonego w art. 245 k.p.c. Dokument taki nie stanowi natomiast dowodu w zakresie wiadomości specjalnych, których stwierdzeniu służy dowód z opinii biegłego (art. 278 k.p.c.). Strona może wprawdzie domagać się dopuszczenia dowodu z takiej ekspertyzy jako dokumentu prywatnego, jednak dowód taki może służyć wykazaniu jedynie tego, że osoba, która podpisała się pod ekspertyzą, złożyła oświadczenie zawarte w jej treści. Tym samym, zawnioskowany przez skarżące na etapie postępowania apelacyjnego dowód z dokumentów stanowił jedynie dowód, iż biegła z zakresu rachunkowości A. K. sporządziła w toku postępowania przygotowawczego opinię pisemną podstawową z dnia 24 lipca 2020 roku, a następnie opinię pisemną uzupełniającą z dnia 12 października 2020 roku o treści zawartej w tych dokumentach.

Jeśli zaś chodzi o dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, Sąd Apelacyjny wskazuje, że wniosek dowodowy w tym zakresie, zgłoszony przez skarżące na etapie postępowania odwoławczego – abstrahując o tego, że został on zawnioskowany jako tzw. „dowód ewentualny” – zgodnie z dyspozycją art. 381 k.p.c., uznać należałoby za oczywiście spóźniony. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zgłoszenie wniosków dowodowych dopiero na tym etapie postępowania celem ustalenia faktów wskazanych w piśmie strony powodowej z dnia 7 stycznia 2021 roku, jednoznacznie wskazuje na świadomość strony skarżącej, że przedstawiony przez nią dotychczas materiał dowodowy jest niewystarczający dla uznania jest stanowiska za zasadne. W ocenie sądu odwoławczego, zawnioskowany dowód z całą stanowczością mógł zostać zgłoszony w toku postępowania przez Sądem Okręgowym. Uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji nie można bowiem traktować jako instrukcji dla strony niezadowolonej z rozstrzygnięcia, w jaki sposób winna być ukształtowana strategia procesowa w postępowaniu odwoławczym, a wyrażająca się w odpowiednim doborze wniosków dowodowych, o przeprowadzenie których strona, pomimo takiej możliwości i potrzeby, nie zawnioskowała w toku rozpoznawania sprawy w sądzie pierwszej instancji.

Niezależnie od powyższego, Sąd Apelacyjny zauważa, że nawet przy hipotetycznym założeniu, iż dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości A. K. wykazywałby twierdzenia strony powodowej w zakresie wadliwości sposobu wyliczenia kwoty kredytu, udzielonego pierwotnemu dłużnikowi, a którego poręczycielami były powódki, zwrócić należy uwagę, że z opinii tej wynika, iż spłacona przez Spółdzielnię (...) kwota kredytu została zawyżona o 196990,36 złotych.

Nawet gdyby kwotę tę odjąć od kwoty spłaconej przez Spółdzielnię (...) i jej poprzedników prawnych (tj. 1043195,16 złotych), to i jak kwota dochodzona przez Spółdzielnię (...) w stosunku do współporęczycieli (w tym powódek), po jej rozdzieleniu na równe części pomiędzy pozostałych sześciu poręczycieli oraz zasądzona przez Sąd przy założeniu, że roszczenie jest nieprzedawnione, daje kwotę wyższą niż suma pozostała w wyniku odjęcia wysokości szkody, przyjętej przez Sąd Okręgowy jako poniesionej w wyniku nienależytego wykonania zobowiązania z tytułu umowy o zastępstwo procesowe w postępowaniu sądowym. Innymi słowy, zapadły w postępowaniu nakazowym wyrok, z którym to postępowaniem powódki wiążą swoje roszczenia, i tak doprowadziłby do zasądzenia kwoty co najmniej tożsamej do tej, jaką przyjął sąd pierwszej instancji jako wyznaczającą granice odpowiedzialności pozwanego M. Ł.. Roszczenia regresowe Spółdzielni (...) w części, w jakiej nie uległy przedawnieniu, po ich zsumowaniu dają bowiem kwotę 342837,89 złotych (po 57139,64 złotych na każdego współporęczyciela), a zatem kwotę niższą niż ta, która należałaby się Spółdzielni od współdłużników solidarnych, w tym powódek, również w sytuacji przyjęcia za wykazane, że spłacona przez Spółdzielnię (...) kwota kredytu została zawyżona o wartość ustaloną przez biegłą K., tj. 196990,36 złotych ($846\ 205,31\ \text{złoty} / 6 = 141034,22\ \text{złoty}$).

Reasumując Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że szkoda każdej z powódek zamyka się w kwocie 124810,45 złotych, na którą składają się: 83.717,68 złotych (stanowiąca część zasądzonej nakazem zapłaty kwoty 138.789,86 złotych co do której zarzut przedawnienia był uzasadniony), 39.880,77 złotych (stanowiąca skapitalizowane odsetki od tej przedawnionej kwoty za okres od 31 października 2011 roku do 27 października 2015 roku) i 1212 złotych (stanowiąca część wykazanych kosztów postępowań sądowych przypadających na każdego z 6 poręczycieli).

Dodatkowo za nieuprawnione Sąd Apelacyjny uznał twierdzenia skarżących, według których sąd pierwszej instancji bezzasadnie oddalił żądanie skarżących dotyczące zasądzenia kwoty 10.889 złotych tytułem naprawienia szkody poniesionej przez stronę powodową z powodu poniesienia kosztów sądowych, mających na celu zniweczenie skutków nieopłacenia zarzutów. W pisemnych motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wprost wskazał, że w piśmie z dnia 19 lipca 2017 roku, iż powódki określiły podstawę faktyczną powództwa w odniesieniu do tego roszczenia, ograniczając je do kwoty 10889 złotych na którą składały się następujące kwoty:

- 1) 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikająca z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 roku (I ACa 445/13),
- 2) 72 złotych tytułem kosztów postępowania klauzulowego zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (sygn. akt I ACz 190/14),
- 3) 3600 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego wynikających z postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku (I ACz 190/14),
- 4) 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zasądzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku (I C 637/13),
- 5) 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

Jednocześnie, wbrew twierdzeniom apelujących, Sąd Okręgowy wskazał, że na szkodę doznaną przez powódki składały się również obciążające powódkę E. N. i męża powódki K. P. –J. P. koszty postępowań zasądzone od nich dla strony przeciwnej w dalszych postępowaniach sądowych, inicjowanych w celu zapobieżenia skutkom nieopłacenia w terminie zarzutów od nakazu zapłaty. Niewątpliwie bowiem, wszczynanie kolejnych postępowań wpadkowych, takich jak postępowania zażaleniowe, czy postępowania ze skargi o wznowienie postępowania były dalszą konsekwencją zaniechania jakiego pozwany M. Ł. dopuścił się w sprawie I Nc 32/11 (IC 60/12). Sąd pierwszej instancji zważył przy tym, że czynności te dokonywane były wyłącznie dla odwrócenia skutków procesowych zaniedbania pełnomocnika, które spowodowało odrzucenie zarzutów od nakazu zapłaty. Koszty te pozostają zatem w bezpośrednim związku przyczynowym z nienależytym wykonaniem umowy przez pozwanego.

Pozostając w ramach tak określonej podstawy faktycznej powództwa, sąd pierwszej instancji uznał, że roszczenie powódek jest uzasadnione co do 3 pierwszych pozycji, których suma daje kwotę 7272 złotych. Przywołane przez powódki postanowienie Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 grudnia 2013 roku, wydane w sprawie I C 637/13, nie zawiera bowiem rozstrzygnięcia o kosztach a zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że osoby składające skargę o wznowienie postępowania tymi kosztami zostali obciążeni. Jeśli natomiast chodzi o kwotę 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa Sąd Okręgowy zasadnie dostrzegł, że powódki nie wskazały, jakiego postępowania dotyczy ta kwota, w związku z czym nie było możliwości zweryfikowania czy opłata ta została uiszczona i przez którego z poręczyteli. Ostatecznie, z sumy zasądzonych kosztów postępowania w sprawach I ACz 445/13 i I ACz 190/14 na uwzględnienie zasługiwała kwota 7272 złotych, co daje po 1212 złotych na każdego z sześciu poręczyteli. Zgodzić się należy ze stanowiskiem sądu pierwszej instancji, że brak podstaw do zasądzenia tak ustalonej kwoty solidarnie na rzecz zarówno powodów, jak i innych podmiotów obciążonych tymi kosztami, niebędących stronami w niniejszym procesie. Niezależnie od argumentacji podniesionej przez Sąd Okręgowy zwrócić należy uwagę, że z oświadczenia pełnomocnika powódek na rozprawie apelacyjnej wynika, że roszczenia B. B. (1) i A. N. z tego tytułu zostały zaspokojone na podstawie prawomocnego orzeczenia wydanego w sprawie Sądu Okręgowego w Szczecinie pod sygnaturą akt I C 1231/15, natomiast W. B. i K. P. na podstawie prawomocnego orzeczenia wydanego w sprawie Sądu Okręgowego w Szczecinie pod sygnaturą akt I C 1235/15.

Prawidłowa okazała się też dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena żądania zasądzenia kwoty 2600 złotych jako wynagrodzenia uiszczonego pozwanemu z tytułu świadczenia pomocy prawnej. Trafnie Sąd Okręgowy wskazuje, że wynagrodzenie to było świadczeniem wynikającym z umowy o zastępstwo procesowe (stanowiło wyraz wykonania umowy przez zleceniodawców). Uiszczenie tej kwoty nastąpiło więc zgodnie z wolą powodów a obowiązek jej uiszczenia nie pozostawał w związku przyczynowym (art. 361 k.c.) ze zdarzeniem które rodziło odpowiedzialność pozwanych. Jako takie, poniesienie wydatku zgodnego z umową łączącą strony, nie może być uznane za szkodę. W wyniku nienależytego wykonania umowy przez zleceniobiorcę powstał więc obowiązek odszkodowawczy, jednak za szkodę nie może być poczytane świadczenie zleceniodawcy spełnione zgodnie z treścią stosunku obligacyjnego. Nie wykazano natomiast (ani też nie twierdzono), by doszło do jakiegokolwiek zdarzenia prawnego, które rodziłoby obowiązek zwrotu świadczenia (np. odstąpienia lub wypowiedzenia umowy o zastępstwo procesowe rodzącego obowiązek zwrotu świadczenia).

Sąd odwoławczy nie dopatrył się uchybienia sądu pierwszej instancji w ocenie zgłoszonego przez powodów żądania ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej w przyszłości, na podstawie art. 189 k.p.c. W tym kontekście skarżący powołują się na „opinio communis”, podnosząc, że posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanych na przyszłość, gdyż skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodom ochronę ich praw. Niemniej zaznaczenia wymaga, że apelujące w żaden sposób nie uzasadniają tezy o niezbędności uzyskania wyroku ustalającego dla prawidłowej ochrony ich praw wobec pozwanych.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że w orzecznictwie i doktrynie zgodnie przyjmuje się, iż norma art. 189 k.p.c. kreuje formę ochrony prawnej praw podmiotowych nie wynikającą z przepisów prawa materialnego. Jako taka, norma ta posiada charakter materialnoprawny - przyznaje prawo do żądania szczególnej ochrony prawnej. Interes prawny w rozumieniu tego przepisu jest więc pojmowany jako przesłanka materialnoprawna powództwa o ustalenie (vide np. T Ereciński [red.], Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, tom I Warszawa 2004, s 402 – 403 i tam cytowane orzecznictwo). Stąd też, jak prawidłowo akcentował Sąd Okręgowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, strona powodowa, żądając wydania wyroku ustalającego istnienie (treść) prawa (stosunku prawnego), ma procesowoprawny obowiązek przytoczenia (a następnie materialnoprawny obowiązek udowodnienia) okoliczności faktycznych uzasadniających posiadanie (istnienie po jego stronie interesu prawnego) w żądaniu ustalenia (prawa do żądania ochrony przez uzyskanie wyroku ustalającego). Interes prawny postrzega się więc z jednej strony jako przesłankę, która musi istnieć obiektywnie. Z drugiej zaś strony, interes prawny jest przesłanką warunkującą dopiero możliwość dalszego badania w procesie twierdzeń stron co do istnienia lub nieistnienia ustalanego prawa lub stosunku prawnego. Innymi słowy w przypadku stwierdzenia przez Sąd braku

interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia (lub nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego, powództwo musi ulec oddaleniu bez oceny zasadności twierdzeń stron procesu co do istnienia prawa objętego żądaniami pozwu.

W orzecznictwie wskazywano wielokrotnie, że interes prawny istnieje wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (vide np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 roku, III AUa 1518/05, LEX nr 257445; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 lutego 2014 roku, I ACa 408/13, LEX nr 1437870). Akcentuje się też, że powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia, jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 roku, III CSK 181/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 101). Interes prawny istnieje zatem tylko wtedy, gdy powód może uczynić zadość potrzebie ochrony swej sfery prawnej przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Jednocześnie, interes prawny nie istnieje wówczas, gdy już jest możliwe wytoczenie powództwa o świadczenie, chyba że ze spornego stosunku prawnego wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 1990 roku, I CR 649/90, Lex nr 158145). Zauważa się jednocześnie, że mimo istnienia prawa do żądania spełnienia świadczenia (wytoczenia powództwa o świadczenie) lub możliwości skorzystania z innego środka ochrony prawnej (np. powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego) interes prawny nie będzie wykluczony w sytuacji, gdy wyrok uwzględniający takie żądanie nie da pełnej ochrony prawnej dłużnikowi (vide np. wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015 roku III CSK 226/14).

Przekładając powyższe rozważania prawne na kanwę niniejszej sprawy, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, zgodnie z którym powódki nie przedstawiły żadnych argumentów świadczących o istnieniu interesu prawnego u żądanym ustaleniu odpowiedzialności pozwanych na przyszłość. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wydanie wyroku ustalającego nie zakończy definitywnie ewentualnych sporów między stronami. W przypadku pojawienia się w przyszłości kolejnych kosztów, które - zdaniem powódek - będą stanowiły poniesioną przez nie szkodę, powstałą w wyniku zaniechań pozwanego M. Ł., powódki będą mogły poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie, co samoistnie powoduje, że nie posiadają interesu prawnego w ustaleniu na podstawie art. 189 k.p.c. Jednocześnie, skarżące w toku procesu nie przedstawiły żadnych argumentów, wskazujących na niemożliwość uzyskania pełnego zabezpieczenia praw powodów w przypadku wytoczenia powództwa o świadczenie i wynikającej stąd konieczności uzyskania dodatkowej ochrony w postaci wyroku ustalającego o treści postulowanej w pozwie. Istotne znaczenie ma okoliczność, że prawomocny wyrok wydany w niniejszej sprawie będzie wiązał w przyszłości zarówno strony, jak i inne sądy w zakresie samej zasady odpowiedzialności. Z tego względu znać trzeba, że aktualne nie zachodzi niepewność co do treści stosunku prawnego łączącego strony w zakresie istnienia zobowiązania pozwanych do naprawienia szkody, która u powódek ujawni się także w przyszłości. Zaznaczyć zaś trzeba, że ustalenia samej zasady odpowiedzialności nie będzie miało wpływu na konieczność ustalenia w ewentualnym kolejnym procesie sądowym powstania szkody i jej wysokości.

Stąd też, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że powództwo w zakresie, w jakim powódki domagały się ustalenia odpowiedzialności pozwanych na przyszłość, nie zasługiwało na uwzględnienie. W konsekwencji apelacja powódek - w części dotyczącej zarzutu naruszenia art. 189 k.p.c. i związane z nim kwestie wskazane w ramach zarzutu naruszenia art. 233 §1 k.p.c., nie zasługiwały na uwzględnienie.

Z powyższych przyczyn rozstrzygnięcie co do istoty sprawy zawarte w zaskarżonym wyroku uznać trzeba za prawidłowe.

Nie zasługują na uwzględnienie także zarzuty dotyczące orzeczenia o kosztach procesu. Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował bowiem przepis art. 100 k.p.c. kierując się stopniem, w jakim każda ze stron wygrała proces. Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę, że od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k.p.c., ustawodawca przewidział wyjątki, dając w tym zakresie sądowi możliwość rozstrzygnięcia o kosztach procesu z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy. Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd

może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zasada ta stanowi wyłom od ogólnej reguły obciążania strony przegrywającej kosztami procesu, dlatego też ustawodawca obwarował możliwość zastosowania art. 102 k.p.c. „wystąpieniem szczególnie uzasadnionych wypadków”, a przepis ten, z uwagi na swój szczególny charakter, nie może być wykładany rozszerzająco (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2011 roku, I CZ 26/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2011 roku, I CZ 52/11).

W judykaturze wskazuje się ponadto, że zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. zależy od swobodnej decyzji sądu meriti i związane jest z dyskrecjonalną władzą sędziowską (uznaniem sędziowskim). Judykatura jednoznacznie wypowiada się o wąskiej i wyjątkowej możliwości korygowania rozstrzygnięcia o zastosowaniu, bądź braku zastosowania art. 102 k.p.c. w ramach kontroli rozstrzygnięcia sądu. Podkreśla się, że tego typu rozstrzygnięcie może być podważone przez sąd wyższej instancji tylko wówczas, gdy jest rażąco niesprawiedliwe, a reguły sprawiedliwości oczywiście naruszone (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2013 roku, V CZ 130/12; postanowienie Sądu Najwyższego z 10 października 2012 roku, I CZ 66/12; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2012 roku, V CZ 26/12, postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 roku, III CZ 25/12, postanowienie Sądu Najwyższego z 25 marca 2011 roku, IV CZ 136/10).

Sąd Apelacyjny, dzieląc zaskarżone rozstrzygnięcie o kosztach procesu, wskazuje, że w niniejszej sprawie nie znajduje podstaw do skorzystania z dyspozycji art. 102 k.p.c. i odstąpienia od obciążenia strony powodowej kosztami procesu. Należy zauważyć, że sama skarżąca E. N., we wniesionej apelacji, poprzestaje na lakonicznym wskazaniu, iż Sąd Okręgowy winien odstąpić od obciążania jej kosztami strony przeciwnej z uwagi na stopień skomplikowania sprawy, wielopodmiotowość po obu stronach procesu oraz stałą obsługę prawną zakładów ubezpieczeń. W ocenie Sądu Apelacyjnego, odwoływanie się na ogólne i niczym nie poparte twierdzenia, z całą pewnością nie jest wystarczające dla zastosowania przez Sąd szczególnego uregulowania, jakim jest dobrodziejstwo z art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny wyjaśnia przy tym, sam stopień skomplikowania faktycznego i prawnego sprawy nie uzasadnia zakwalifikowania niniejszego przypadku do „szczególnie uzasadnionych” na gruncie przepisu art. 102 k.p.c., skoro każda ze stron była reprezentowana w toku procesu przez zawodowych pełnomocników. Podobnie, fakt stałej obsługi prawnej zakładów ubezpieczeń, pozostaje irrelevantny z punktu widzenia rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Niewątpliwie bowiem, podmioty te również ponoszą koszty wywołane swoim udziałem w procesie sądowym.

Uwzględniając powyższe argumenty, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powódek jako bezzasadną.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym stanowiły przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Z uwagi na różną wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacjach powódek i poszczególnych pozwanych dokonano odrębnego rozliczenia kosztów postępowania. Należało mieć też na względzie, że powódki występują w procesie jako współuczestniczki formalne, toteż odpowiadają odrębnie za koszty spowodowane ich czynnościami. Mają też prawo do odrębnego żądania kosztów od poszczególnych przeciwników. Pozwani ubezpieczyciele natomiast odpowiadają odrębnie za odpowiednią część szkody (nie łączy ich zatem stosunek solidarności lub in solidum), toteż każdy z tych podmiotów ma prawo do odrębnego żądania kosztów, przy czym pozwany (...) spółka akcyjna w W. nie złożyła stosownego wniosku o zwrot kosztów postępowania apelacyjnego od strony przeciwnej. To samo dotyczy pozwanego M. Ł., który wprawdzie połączony jest węzłem in solidum co do poszczególnych części roszczeń z pozostałymi pozwanymi, lecz ponosił własne koszty procesu i ma w związku z tym prawo do żądania ich w takiej części, w jakiej wygrał postępowanie odwoławcze.

Oceniając wartość należnych stronom kosztów związanych z poszczególnymi apelacjami stwierdzić należy, że powódki przeegrały sprawę z własnych apelacji w całości. Stąd też stosownie do treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Sąd obciążył skarżące obowiązkiem zwrotu pozwanym M. Ł. oraz pozwanej Towarzystwo (...) S.A. w W. całości kosztów procesu związanych z koniecznością podjęcia obrony przeciwko apelacjom strony powodowej. Koszty te należało zróżnicować z uwagi na różną wartość roszczeń oddalonych w stosunku do poszczególnych pozwanych i objętych skargami apelacyjnymi. W przypadku pozwanego M. Ł. koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym wywołanym apelacją powódki E. N. (obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego) ustalić należało na kwotę 4050 złotych (stosownie do § 2

pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz zaś w odniesieniu do postępowania wywołanego apelacją powódki K. P. na kwotę 2700 złotych (stosownie do § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie). W stosunku do pozwanego ubezpieczyciela (...) S.A. w W. wartość roszczeń dochodzonych przez powódki w postępowaniu apelacyjnym nie przekraczała 50000 złotych, stąd też obciążające wynagrodzenie pełnomocnika tego podmiotu należało ustalić na kwoty po 2700 złotych od każdej z powódek (stosownie do § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie).

Artur Kowalewski Tomasz Sobieraj Dariusz Rystał